

Pääallystö- lehti

3/2021 KESÄKUU

Työaikalaki Kekkosen ajalta
- Hämeen Sanomat 16.4.

Upseeri nukkuu huonosti
- HS Visio 17.4.

Ammattisotilaat uupumassa
- Turun Sanomat 16.4.

SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIEN 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.

PÄÄLLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

91. vuosikerta
ilmestyy 6 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLLYSTÖLEHTI 2021

aineisto- ja ilmestymispäivät
numero aineisto ilmestyy
4 1.9. 23.9.
5 6.10. 28.10.
6 24.11. 16.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimittajalle tai toimitussihteerille alla oleviin sähköpostiosoitteisiin. Toimitus päättää julkaisukynnyksestä. Kirjoittajat vastaavat omista kirjoituksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 040 301 9295
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi

Antti Kymäläinen
Puh. 040 828 2758
antti.kymalainen@kolumbus.fi

Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi

Jaakko Levä
Puh. 040 301 9294
jaakko.leva@paallystoliitto.fi

Arto Penttinen
Puh. 050 443 1409
arto.penttinen@paallystoliitto.fi

Toni Rinta
toni.rinta@paallystoliitto.fi

Juha Saari
juha.saari@paallystoliitto.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

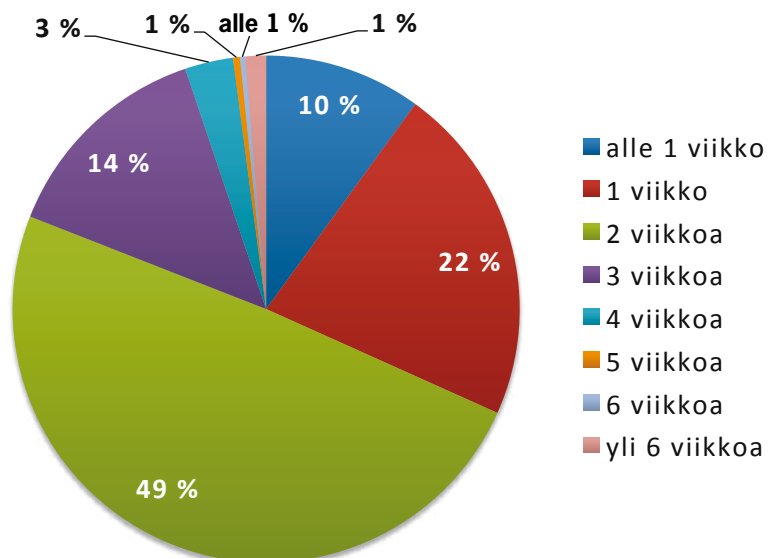
Osoitelähde: Päälystoliiton
jäsenrekisteri

SISÄLTÖ

9	SANAN SÄILÄ
10	PÄÄLUOTTAMUSMIEHET
12	RAJA
17	JÄRJESTÖPÄÄLLIKKÖ
33	LIIKUNTA
34	EVP

VAKIOPALSTAT

Mikä on ollut pisin kausi viimeisen vuoden aikana, jolloin olet ollut sidoksissa työtehtäviin yhtäjaksoisesti?
(Esim. ei vapaapäivää, viikonloppuvapaata tai vuosilomaa)

Tutustu viimeisimmän jäsenkyselyn tuloksiin s. 14 –

- 7** Ajankohtaista hallinnosta
- 20** Unen määrä sotaharjoituksissa on alhainen
- 21** Luottamusmiesryhmä
- 22** Yli 40 vuoden edunvalvontaura päättyy kesällä
- 24** Jäsenet pitävät yhdistykset elossa
- 32** Lyhyesti
- 35** 30:2

Kansi: Jäsenkysely taas kerran toi esiin sen, että sotilaat ovat kovilla arkisessa työssään. Pitkistä harjoitusputkista toipumiseen tarvitaan muutakin kuin palautusjuomaa. Kuva: Matti Vihurila.

Jaksamisen haasteisiin tulee pureutua vakavasti, mutta ratkaisut löytyvät yhdessä

Päälystöliiton ja Upseeriliiton yhteisen jäsenkyselyn tulokset on analysoitu, ja tulokset ovat vahvistaneet tilannekuvamme – jaksamisen haasteet eivät ole kadonneet mihinkään. Puolustushallinnon virastoeräneuvotteluissa saimme parannettua jaksamista sekä työ- ja perhe-elämän yhdistämistä edistäviä elementtejä. Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos ovat myös koronapandemian painostamina tehneet erityisesti etätyöskentelyyn liittyviä helpotuksia. Aiempaa laajamittaisemman etätyöskentelyn ja liukuman käytön toivoisi olevan osana virastojen uutta normaalia, kun kansakuntamme herää koronan ikeestä. Mielenkiinnolla odotamme virastojen koronan jälkeisiä exit-suunnitelmia. Median kiinnostuneisuuden jäsenkyselymme tuloksista ja jaksamisen haasteista saimme lukea valtakunnallisista lehdistä, ja asia nousi esille myös poliitikkojen kannanotoissa. Olemme yhdessä Akavan ja Upseeriliiton kanssa esitelleet kyselyn tulokset puolustusvoimien johdolle. Kunhan Pääesikunta on ehtinyt tarkemmin tutustua niihin, keskustelemme työnantajan kanssa työaikausojelun edistämisestä vielä ennen kesälomakautta. Viestimme on, että jaksamisen haasteisiin tulee pureutua vakavasti, ja yhdessä meidän on myös pohdittava ratkaisukeinoja. Jos, ja toivottavasti kun, aidosti löytyy tahtoa, niin henkilöstön hyvinvoinnin ja jaksamisen kehittäminen olisi mahdollista toteuttaa ennemminkin kumppanuuden eikä vastakkainasettelun kautta. Ratkaisuja helpottamaan ja mahdollistamaan tarvitaan tahdon lisäksi riittävät resurssit puolustusvoimille, oli sitten kysymys rahasta tai henkilöstöstä. Vaikka kyseessä onkin valtakunnallinen asia, näin kuntavaalien alla on hyvä todeta, että tarvitaan myös poliittista tahtoa ja rohkeutta osoittaa Suomen puolustuksen suorituskyvyn turvaamisen tärkeys. Sitä tahtoa on löytynyt strategisten hankkeiden osalta kiitettävästi, mutta rautaa pelkästään ei riitä, sillä puolustuksen suorituskyvyn kivijalka on lihaa ja verta – sen henkilöstö. Kun ammattisotilaista otetaan kaikki tehot irti jo rauhan aikana, mitä jää jäljelle pahan päivän varalle? Jo valmiiksi väsyneellä hevosella on turha lähteä raveihin.

Päälystöliiton tulevan hallituskauden 2022–2025 toimintalinjojen suunnittelu on käynnissä. Yksi työpöydällä olevista osakokonaisuuksista on liiton viestinnän nykytilan ja sen kehittämistarpeiden kartoitus. Tämän tilannekuvan muodostamiseen tarvitsemme, arvon jäsenet, teidän mielipiteitäne. Olemme jäsenrekisterin kautta lähettäneet kaikille jäsenillemme liiton viestintää kartoittavan kyselyn. Kyselyllä kartoitetaan niin Päälystölehdessä, sähköisen viestinnän kuin liiton sisäisen viestinnän

toimivuutta. Kyselyn tuloksia esitellään yhdistyksien edustajille elokuussa järjestettävillä Puheenjohtajapäivillä osana tulevan kauden käsittelyä. Tämänvuotisten Puheenjohtajapäivien merkitys on entistään korostunut. Perinteisesti nelivuotiskauden viimeiset Puheenjohtajapäivät ovat olleet tärkeässä asemassa, ja niillä käydyt lähete keskustelut ovat antaneet suuntaviivoja tulevan kauden ja hallinnon muodostamisen suunnitteluun. Nyt koronapandemiasta johtuen yhdistyksien edustajien normaalit vuorovaikutusmahdollisuudet liiton toimintaan ovat olleet jo toista vuotta verkko- tai hybriditapahtumien varassa. On ensiarvoisen tärkeää, että mahdollisimman moni yhdistys pystyisi lähettämään edustajansa Puheenjohtajapäiville. Tällöin kykenisimme hallinnossa viimeistelemään marraskuulle Edustajakokoukselle kentän tahtotilan mukaiset suunnitelmat liiton tulevaisuudesta.

Helsingin olympialaisvuodesta alkaen Puolustusvoimain lipujuhlan päivää on juhlistettu sotilasparaatein. Tänä vuonna vietämme koronapandemiasta johtuen jo toista kertaa peräkkäin erilaisen juhlan. Päivä on joka tapauksessa meidän sotilaiden juhlapäivä, ja haluankin onnitella kaikkia ylennettyjä ja palkittuja. Pitkäaikainen järjestöpäällikkömme **Arto Penttinen** jää eläkkeelle heinäkuun alusta lukien. Koko Päälystöliiton puolesta kiitän sinua Arto lämpimästi siitä mittavasta työstä, jonka olet tehnyt jäsenistömme eteen. Samalla toivotan seuraajasi **Mika Avelinin** tervetulleeksi ja hänelle voimia ja menestystä järjestöpäällikön vaatimaan tehtävään. Nämä poikkeavat ajat ovat luoneet omat haasteensa ja huolensa meidän jokaisen päivittäiseen elämään.

Ammattisotilaiden elämässä palautumisen rooli on noussut korostuneesti esiin. Toivottavasti kesä antaa siihen mahdollisuuden meille kaikille. Ja toivotaan, että työnantaja ja valtiovalta vihdoin kuuntelisivat tuntojamme ja kokemuksiimme ja ryhtyisivät toimenpiteisiin riittävän palautumisen turvaamiseksi meille sotilaille muulloinkin kuin lomien aikana.

Niin lomaa kuin niitä toimenpiteitäkin odotellessa, hyvää kesää kaikille.

Jyrki Lukkarinen
puheenjohtaja

PÄÄLYSTÖLIITTO RY.

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290
• Toimisto avoinna arkisin 9–15. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen 040 301 9291. Järjestöpäällikkö Arto Penttinen 040 301 9292, 050 443 1409.
Jäsensihteeri Anja Mustajoki 040 301 9290, Järjestösihteeri Sanna Karell 040 301 9297.
Päälouutusmiehet Marko Jalkanen 040 301 9295, 0299 500 798, Jaakko Levä 040 301 9294, 0299 500 787,
Jukka Mäkinen 050 594 4613. HUOM! Tekstiviestit eivät toimi 040-alkuisissa numeroissa.
LAKIASIAINNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi
(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Yksityisen sektorin sopimustoiminnan muutokset eivät välittömästi heijastu julkiselle puolelle. "Neuvottelu- ja sopimusjärjestelmät ovat rakenteeltaan erilaiset," näkee Akavan työmarkkinajohtaja Katarina Murto.

Työaikalain uudistamisella Akavan vahva tuki

Teksti: Antti Kymäläinen

Kuva: Liisa Takala

Pääliiketoimittajat ja Upseeriliitto ovat jo pitkään vaatineet Puolustusvoimien ajastaan jälkeen jääneen työaikalain uudistamista. Tähän liittyen järjestöt toteuttivat keväällä kyselyn, jolla kartoitettiin mm. jäsenistön työssä jaksamista ja työsidonnaisuutta. Tulokset antoivat karun kuvan Puolustusvoimien työaika-suojelun tilasta. Tilanteen kärjistymisestä kertoi se, että merkittävä osa kyselyyn vastanneista upseereista ja opistoupseereista koki jaksamisensa heikentyneen viimeisen vuoden aikana.

- Kyselyn tulokset ovat erittäin huolestuttavia, ja ne kertovat siitä, että työaika-suojelu ja -järjestelyt eivät ole Puolustusvoimissa

kunnossa. Lepoajat ja työstä palautumismahdollisuudet ovat puutteelliset. Nämä on ehdottomasti saatava kuntoon, vaatii Akavan työmarkkinajohtaja **Katarina Murto**.

Vuoden alussa työmarkkinajohtajana aloittanut Murto painottaa, että kysymys on työkyvyn turvaamisesta ja työturvallisudesta. Riittämättömät lepo- ja palautumisaajat aiheuttavat henkistä kuormitusta, ja sen seuraukset näkyvät yleensä vasta viiveellä.

Murto muistuttaa, että hallitusohjelma sisältää kirjaukset Puolustusvoimien henkilöstöresurssien lisäämisestä ja erityisen huomion kiinnittämisestä henkilöstön jaksamiseen. Myös eduskunnan valiokunnissa

on tunnistettu tarve Puolustusvoimien työaika-suojelun parantamiseen. Tästä huolimatta asian eteneminen on ollut nihkeää.

- Uskon kuitenkin, että sinnikkäällä työllä työaikalain uudistus saadaan etenemään. Edunvalvonta vaatii pitkäjänteistä vaikuttamista niin julkisuudessa yhteiskunnallisessa keskustelussa kuin poliittisen päättäjien ja virkamiesten suuntaan, toteaa Murto.

Sopimussyhteiskuntaa murennetaan

Viimeisen vuoden sisällä työmarkkinoiden sopimustoiminnassa on otettu yllättäviä irtiottoja. Syksyllä Metsäteollisuus ilmoitti irtautuvansa työehtosopimustoiminnasta ja siirtävänsä työehdoista sopimisen yritys-

tasolle. Tänä keväänä Teknologiateollisuus ilmoitti lähes samantyyppisestä peliliikkeestä - sopimista siirretään yritystasolle, mutta yrityksille mahdollistetaan myös valtakunnallinen sopimustoiminta uuden Teknologiateollisuuden työnantajat -järjestön jäsenenä.

Murto ennustaa, että Metsä- ja Teknologiateollisuuden kaltaiset järjestelyt tulevat jatkumaan.

- Nyt tehdyt muutokset on tehty työnantajan yksipuolisilla ilmoituksilla, eikä järjestelmää ole haluttu kehittää yhdessä järjestöjen kanssa.

Suomi on Murron mukaan menestynyt sopimusyhteiskuntana, kun työsuhteen vähimmäisehdoista on sovittu kattavasti työ- ja virkaehtosopimuksilla. Tämä on lisännyt ennustettavuutta ja vakautta sekä turvanut ostovoiman ja kilpailukyvyä, samoin kuin työrauhan.

- Järjestelmän yksipuolinen hajauttaminen lisää epävarmuutta ja epäluottamusta työmarkkinoilla, mitä en pidä hyvänä kehityssuuntana, arvostele Murto.

Vaikka sopimusjärjestelmän hajauttamiseen liittyy tällaisia uhkia, voi se tarjota myös mahdollisuuksia.

- Kollektiivisen edunvalvonnan ja järjestäytymisen merkitys tulee korostumaan, ja tämä pitää pystyä hyödyntämään. Toisaalta työlainsäädännön rooli tulee kasvamaan, pohtii Murto.

Murron mielestä olisi tärkeää, että työmarkkinaosapuolet kykenisivät ennakoimaan yhteiskunnan ja työelämän muutoksia ja etsisivät yhdessä ratkaisuja siihen, miten järjestelmää ja lainsäädäntöä tulisi kehittää. Työn murros, mm. digitalisaation ja teknologian kehittymisen myötä, muokkaa väistämättömästi toimintaympäristöä. Yksityisen sektorin sopimustoiminnan muutoksilla ei Murron mukaan ole välittömiä vaikutuksia julkisen sektorin palkansaajille.

- Toki joitakin heijastuksia voi tulla. Julkisen sektorin neuvottelu- ja sopimusjärjestelmä on kuitenkin rakenteeltaan erilainen ja pohjautuu omaan lainsäädäntöön.

Paikallisessa sopimisessa haasteita

Paikallinen sopiminen puhuttaa parhailaan työmarkkinoilla ja myös poliittisella kentällä. Osa työntekijöistä suhtautuu asiaan epäluuloisesti ja pelkää sen johtavan saneluratkaisuihin, osa taas voi kokea paikallisen sopimisen helpottavan työpaikan erityiskysymysten ratkomista.

- Paikalliseen sopimiseen liittyy paljon mahdollisuuksia, samoin kuin tarpeita ja hyötyjä. Parhaimmillaan siitä hyötyvät sekä työnantaja että työntekijät. Työntekijöiden näkökulmasta myönteisenä näen sen, että

sillä voidaan lisätä työntekijälähtöistä joustavuutta ja työhyvinvointia, pohtii Murto.

Paikalliseen sopimiseen liittyy myös monia haasteita. Jotta siinä onnistuttaisiin, pitää työpaikan neuvottelukulttuurin, -tasapainon ja keskinäisen luottamuksen sekä tiedonkulun olla kunnossa. Sopimiselle pitää olla yhteinen tarve. Neuvotteluihin ja työehtoihin liittyvää osaamistakin tarvitaan.

- Nämä ovat käytännön syitä siihen, miksi paikallista sopimista ei tehdä niin laajasti kuin siihen olisi jo nyt mahdollisuus.

Murto uskoo, että paikallinen sopiminen tulee väistämättä laajenemaan. Hän korostaa, että työehdoista sopimisen tulee jatkossakin tapahtua työ- ja virkaehtosopimusjärjestelmän puitteissa.

Järjestäytymisen suunta voi käantä

Akavan jäsenmäärä on kasvanut, mutta yleisesti järjestäytyminen ammattiliittoihin on ollut laskusuunnassa. Nuoret eivät ole liittyneet mukaan yhtä hanakasti kuin aiemmat sukupolvet. Murto toteaa, että ammattijärjestöjen toiminta ja legitimitetti toimia ovat kiinni järjestäytymisestä. Tästä syystä suunta on huolestuttava.

- Mutta optimistina näen, että järjestäytymisen merkitys tulee kasvamaan, mitä enemmän työmarkkinat ja työelämä pirstaloituvat. Työelämän murros tuottaa omat haasteensa, samoin kuin työnteon moninaistuvat muodot ja lisääntyvät epätyypilliset työsuhteet, summaa Murto kehityssuunnan muutostekijöitä.

Murto uskoo, että myös nuoret haluavat sitä turvaa, jota ammattiliitot pystyvät tarjoamaan. Uudenlaista otetta ay-liikkeeltä kuitenkin odotetaan.

- Historian saavutuksilla emme nuoria mukaan houkuttele - nykypäivän imago ja tulokset ratkaisevat. Järjestäytymisen merkitys ja hyödyt on osattava kertoa. Kun yhteiskunta muuttuu, myös ay-liikkeen pitää pystyä muuntautumaan ja sanoittamaan toimintaansa uudella tavalla.

Akavan piirissä on pyritty pitämään puoluepolitiikka erossa edunvalvonnasta. Järjestötoimijoiden poliittisista sidonnaisuuksista Murralla on suoraviivainen mielipide - puolueen jäsenyys ei saa olla este, mutta ei myöskään edellytys toimia työmarkkinajärjestöjen tehtävissä. Osaaminen on ratkaiseva tekijä.

- Itse olen pitänyt tärkeänä tehdä työmarkkinapolitiikkaa - en puoluepolitiikkaa. Olen kokenut onnistuvani parhaiten siten, että minulla on mahdollisimman laajat suhteet ja verkostot kaikkiin puolueisiin ja teen työtäni asiat edellä, toteaa Murto.

Tanssitaiteilijasta työmarkkinajohtajaksi

Akavan työmarkkinajohtajaksi Katarina Murto siirtyi STTK:n edunvalvontajohtajan tehtävästä. Syyt tehtävään hakeutumiseen olivat hyvin tavanomaiset.

- Tuli tunne, että on aika siirtyä uuteen ja saada uusia haasteita, pelkistää Murto motiivit työpaikan vaihtoon.

Akavan suuntaan oli myös vetovoimatekijöitä. Murto kokee, että Akava on kasvava, uudistuva ja eteenpäin katsova sekä ratkaisukeskeinen työmarkkinoiden keskusjärjestö.

- Tavoitteenani on tuoda lisää tehokkuutta Akavan työelämävaikuttamiseen yhdessä akavalaisten neuvottelu- ja jäsenjärjestöjen kanssa.

Murron vastuualueita Akavassa ovat työelämläinsäädäntö, työmarkkinajärjestelmän kehittäminen, eläkepolitiikka sekä sosiaali- ja työttömyysturva.

- Juuri nyt työställani on useita kolmikantaisessa valmistelussa olevia lainsäädäntöhankkeita, kuten perhevapaaudistus ja yhteistoimintalain uudistaminen. Meneillään on myös monia Akavan sisäisiä työelämähankkeita, joita johdan, mainitsee Murto esimerkkeinä laajasta tehtäväkuvastaan.

Murron urapolku ei ole aivan tavanomaisemmasta päästä. Alkuaan hän koulutautui tanssitaiteen maisteriksi ja työskenteli alalla kymmenen vuoden ajan, mm. lehtorina Teatterikorkeakoulussa. Samaan aikaan hän suoritti oikeustieteen opinnot ja valmistui oikeustieteen maisteriksi. Sen jälkeen ura on edennyt ammattijärjestöjen palveluksessa, kokemuksen karttuessa aina vaativampiin ja vastuullisempiin tehtäviin.

Katarina Murto

- Akavan työmarkkinajohtaja 4.1.2021 alkaen
- Oikeustieteen kandidaatti, varatuomari, tanssitaiteen maisteri
- 49-vuotias
- Työskennellyt aikaisemmin mm. STTK:n edunvalvontajohtajana, SAK:n työehtoasioiden päällikkönä ja Teatteri- ja Mediatyöntekijöiden liiton lakimiehenä
- Naimisissa, kaksi lasta
- Harrastaa monipuolisesti urheilua ja lukemista

Motto: Carpe diem - tartu hetkeen.

Laitetaanpa asiat kuntoon

Päälystöliiton ja Upseeriliiton jäsenilleen tekemä kysely osoitti tarpeellisuutensa työaikalain päivittämiselle. Jo vastaajamäärät kertovat asian olevan akuutti jäsenistön keskuudessa, puhumattakaan tuloksista. Vastaajien näkemykset poikkeavat työilma-
piirikyselyn jaksaminen -summamuuttujista, mikä selittyy erikseen jaksamiseen ja palautumiseen kohdennetuista kysymyksistä. Vastataan niihin, mitä kysytään. Poliittisten päättäjien näkemykset tukevat hanketta. Tästä ovat merkkeinä eri kannanotot ja julkisuuteen annetut lausunnot. Hallitusohjelmaan on tehty asiaa tukevia kirjauksia. Mistä siis kiikastaa? Toivottavasti tapaamiset järjestöjen ja työnantajien edustajien kesken laukaisevat tämänkin tilanteen, ja Puolustusvoimien henkilöstö on lähitulevaisuudessa samalla viivalla muun yhteiskunnan kanssa työaika-suojelullisissa asioissa.

Jäsenkyselyn tulokset näkyivät laajasti eri medioissa, hyvä niin. Tämän lehden teemaksi nousikin kuin itsestään sotilaiden jaksaminen ja palautuminen. Tärkeästä aiheesta täytyy tiedottaa niin jäseniä, työnantajien edustajia kuin yhteistyökumppaneita.

Myös Sotilaslääketieteen keskuksessa tökkii. Kentältä kuuluu huolestuttavia viestejä etätyömahdollisuuksien rajoittamisista. Kun muualla patistetaan jäämään kotiin etätöiden merkeissä, niin heillä laitetaan suitseja tiukemmaksi. Eikä nyt puhuta mistään kirurgisten leikkausten hoitamisesta

etänä, vaan aivan siitä perushallinnollisesta työstä, mitä jokaisessa hallintoyksikössä tehdään eri tasoilla. Tätä asiaa kannattaisi myös keskustason työnantajien edustajien hieman pöyhä.

Avelin toimitusneuvoston puheenjohtajaksi

Liiton hallitus valitsi järjestöpäälikön tehtävään **Mika Avelinin**. Hän tulee toimimaan tulevassa tehtävässään myös Päälystölehd-
den toimitusneuvoston puheenjohtajana. Samalla hän toimii linkkinä yhdistysten ja liiton välillä oman vakiopalstansa kautta. Toivotan Mikan tervetulleeksi lehden tekijöiden joukkoon, samoin **Artolle** leppoisia eläkepäiviä.

Liitto on lähestynyt jäsenistöään viestintäkyselyllä. Kysely ei ole siis vain lehteen keskittynyt vaan osa laajempaa selvitystä. Olkaa ennakkoluulottomia myös uusille viestintätavoille ja esittäkää niitä kanavia ja keinoja, joita pitkin haluatte saada tietoa. Henkilöedustajat ovat monesti lehden pal-
luteissa toivoneet enemmän jäsentä ja

yhdistyksiä opastavia artikkeleita. Nyt on hyvä mahdollisuus esittää tarkempia toiveita, miten tämä toteutettaisiin. Onko opas-
tus ja neuvonta lehden sivuilla vai jonkun muun kanavan kautta?

Onhan sitä palautetta kysely lehdestä myös pitkin talvea. Viimeisen kolmen numeron palautetta antaneiden keskuudesta on arvottu seuraavat henkilöt: **Juhani Pesonen, Eino Kontiola ja Jarkko Haanpää**. Kullekin henkilölle lähetetään liiton esinepalkinto. Kiitokset vastaajille.

Kesä, kärpäset ja korona

Puheenjohtajapäivät siirrettiin keväältä kesän loppupuolelle. Tällä on luonnollisesti heijastuksia myös lehden aikatauluihin, aiheesta enemmän sivulla 8. Yhdistysten ja tuleviin Päälystöliiton vaaleihin ehdolle lähtevien tuleekin hyödyntää lomakauden riip-
pumattoa omaa esittämistään miettien.

Kuntavaalit ovat juuri lehden ilmestymisen aikoihin. Ehdolla on useita myös päälystöliittolaisia jäseniä. Käykäähän kopissa ja vaikuttakaa.

Toivotan kaikille lippujuhlan päivänä ylenne-
tyille ja huomionosoituksella palkituille on-
nittelut. Olette ne ansainneet.

Hyvää kesää lukijoille, tavataan muutaman kuukauden päästä. Toivottavasti kasvotus-
ten.

Kuva: Siiri Susi

Mika Avelin (vas.) ja pitkäaikainen ou-varapäälikkö, kapteeni Jyrki Latvala vaihtamassa ajatuksia tulevasta.

Teksti: Päälystöliiton varapuheenjohtaja (Maavoimat), kapteeni Mika Avelin Kuva: Elmo Hurskainen

"Miks sä sytytit sillat palaa? Sun liekit satuttaa mua. Teitkö sä tän tahallaan? Nyt kaikki palaa."

Oheisiin Cheekin *Sillat*-kappaleesta lainattuihin kysymyksiin hain vastauksia edunvalvontaurani viimeisen jääneen Maavoimien yhteistoimintaelimen kokouksen jälkeen. Yritin ymmärtää. Vaikka kuinka yritin, en ymmärtänyt. Lähdin kokouksen jälkeen illalla pitkälle juoksulenkeille ja yritin vielä kerran analysoida kokouksen puheenjohtajan päätöstä kyseisessä asiassa. Päätös ei vaan millään mennyt jakeluuni.

Mihin suuntaan on maavoimien henkilöstöryhmämuutosprosessi menossa?

Aloitin Päälystöliiton edustajana maavoimien yhteistoimintaelimessä vuoden 2018 alusta. Maavoimissa on ainakin siitä lähtien orjallisesti noudatettu HERY-muutoksissa niihin liittyviä ohjeita ja normeja. Vaan ei enää. Huhtikuun kokoukseen tuotiin käsittelyyn eteläisen joukko-osaston HERY-muutosesitys yksikön varapäälikön OTV 7 -tehtävästä, joka paikallistasolla oli käsitelty erimielisenä. Tehtävää oltiin siirtämässä JSA-tehtäväksi ilman sisäistä opistoupseerihakua. Esityksen yhtenä perusteluna oli käytetty toteamusta, että "Rykmentissä

ei ole asettaa tehtävään opistoupseeria, koska tehtävään sopivat opistoupseerit on suunniteltu muihin vaativiin tehtäviin". Kyseessä ei ole opistoupseerien keskitetyn urasuunnittelun (OUKES) tehtävä. Tämä menettelytapa ei ole Pääesikunnan henkilöstöosaston normin Henkilöstösuunnittelu Puolustusvoimissa (HQ179, 28.2.2020) mukainen. Kyseisessä asiakirjassa yksiselitteisesti mainitaan kohdassa henkilöstöryhmämuutokset: "Ennen esityksen laatimista opistoupseerien kyseisten tehtävien on pitänyt olla haettavana sisäisessä liikkuvuudessa, eikä haun perusteella tehtäviin ole löytynyt riittävän osaamisen ja kokemuksen omaavia opistoupseereita". Päälystöliiton aluetasolla laatimani lausunto nojasi vankasti oheiseen normiin, jonka yhtenä tärkeimpänä asiana on mahdollistaa paikallinen ja etenkin valtakunnallinen kartoitus avautuviin opistoupseeritehtäviin. Päälystöliitto esitti, että esitystä ei hyväksytä, vaan se on palautettava paikallistasolle, missä tehtävä on laitettava hakuun opistoupseerin tehtävänä. Lausunnosta huolimatta kokouksen puheenjohtaja päätti lähettää kyseisen HERY-muutosesityksen Pääesikunnan päätettäväksi. Maavoimien

perusteluissa mainitaan, että vaikka paikallistasolla ei ole noudatettu HERY-muutosprosessia, niin esitys on perusteltu ja se lähetetään Pääesikuntaan päätettäväksi. Täysin käsittämätöntä. Maavoimissa ei siis ilmeisesti enää jatkossa tarvitse noudattaa ylemmän johtoportaan määräyksiä. Normin tarkoitus on olla yhteisön jäseniä sitova toimintaohje. Miksi maavoimien ei tarvitse noudattaa annettuja pelisääntöjä? Tähänkö suuntaa HERY-muutoksissa ollaan kyseisessä puolustushaarassa menossa? Mitä jos kyseinen esitys olisikin ollut henkilöstöryhmiltään päinvastainen? Olisiko asian käsittely silloin ollut identtinen? Onko tämä hyvän työnantajan mukaista toimintaa? Kysymyksiä tämä ylimielinen toiminta varmasti tuo vaikka kuinka paljon. Kuten oletettavaa oli, niin PEHENKOS päätti, ettei kyseistä HERY-muutosta voida toteuttaa. Toivottavasti tämä juttu jää yksittäistapaukseksi. Jo nyt suurin osa ammattikunnastamme siirtyy reserviin opistoupseerien korkeimmista tehtäväluokista. Tämä vaatii kaikilta osapuolilta tarkkaa sääntöjen noudattamista HERY-muutosprosessin osalta. Lopuksi haluan kiittää kaikkia edunvalvontaan kanssani pyyteettömästi osallistuneita henkilöitä hedelmällisestä yhteistyöstä. Maavoimien yhteistoimintaelimen Päälystöliiton varsinaisena jäsenenä 1.6. alkaen aloittaa kapteeni **Jani Laine** ja varajäsenenä ylikuuluttanut **Pasi Pirkkalainen**, joille toivotan voimia vaativassa edunvalvontatehtävässä.

Yhdistykset ja ehdokkaat huomio!

Teksti: Päätoimittaja Juha Susi

Juha Susi

Puheenjohtajapäivien siirtyminen keväältä elokuulle heijastuu myös Päälystölehden aikatauluihin. Lehden nelosnumero ilmestyy aiemmasta poiketen kaksi viikkoa myöhemmin. Uusi ilmestymispäivä on 23.9.

Puheenjohtajapäivät 23.–24.8. tarjoavat hyvän mahdollisuuden tuoda yhdistysten asettamat ehdokkaat julkii tilaisuuden aikana. Tämän lisäksi Päälystölehti tarjoaa kaikille ehdokkaille mahdollisuuden esittäytyä jäsenistölle ja muille jäsenyhdistyksille.

Alustavan suunnitelman mukaan puheenjohtajaehdokkaat esittäytyvät printtilehdessä. Edustajiston puheenjohtajaehdokkaat sekä hallituksen jäsenehdokkaat esittäytyvät erillisessä sähköisessä extranumerossa, joka jaetaan yhdistyksille ja jäsenille

sähköpostitse. Tämän lisäksi extranumero löytyy kotisivujen jäsenosiosta 23.9. alkaen.

Liiton sääntöjen mukaan yhdistykset ja henkilöjäsenet voivat asettaa ehdokkaansa aina Edustajakokouksen alkuun asti. Tällöin heiltä luonnollisesti jää pois mahdollisuus esittäytymiseen Päälystölehden kautta.

Yhdistysten asettamia ehdokkaita pyydetään ottamaan yhteyttä päätoimittajaan tarkempien ohjeiden saamiseksi. Kukin ehdokas saa tehtävän mukaisen yhdenvertaisen tilan (merkkimäärä) käyttöön. Samoin ehdokkailta pyydetään valokuvaa itsestään. Ehdokkaiden esittäytymiseen liittyvä aineisto tulee olla päätoimittajalla 31.8. kuussa.

Väsytys on riskitekijä

Teksti: Antti Kymäläinen

Lakisääteisen työterveyshuollon tavoitteena on ennaltaehkäistä työhön liittyviä sairauksia ja tapaturmia sekä edistää työn ja työympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Samalla pyritään tukemaan työntekijöiden toimintakykyä ja työyhteisön toimintaa. Tavoitteisiin tähdätään suunnitelmallisella yhteistyöhön perustuvalla toiminnalla, työpaikkojen olosuhteisiin ja riskitekijöihin pureutuvilla työpaikkaselvityksillä sekä varhaista tukea tarjoamalla.

Päällystöliiton ja Upseeriliiton yhteisellä ja ajankohtaisella Puolustusvoimien työaikalain uudistamisvaatimuksella on työterveyteen ja -suojeluun kytkeytyvät päämäärät. Tavoitteena on turvata sotilaiden toimintakyky varmistamalla riittävä lepoaika ja sen myötä palautuminen pitkien sotilaallisten harjoitusten ja meripalvelujaksojen jälkeen. Työaikalain uudistamisella tuetaan työssä jaksamista ja edistetään työhyvinvointia. Samalla varmistetaan tärkeimmän voimavaran - henkilöstön - suorituskyky.

Työterveyshuollon vaikuttavuuden tärkein edellytys on työpaikkojen käytäntöjen ja olosuhteiden tuntemus. Puolustusvoimissa tehtävissä työpaikkaselvityksissä ja riskikartoituksissa tunnistetaan hyvin mm. meluun, tärinään, kemikaalialtistuksiin ja kylmässä työskentelyyn liittyviä terveysvaaroja ja kuormitustekijöitä. Mutta tunnistetaanko työterveyshuollossa samalla tavalla väsymystä ja alavireisyyttä ruokkivat juurisyyt? Epäilen, että ei. Ajastaan jälkeen jäänyt työaikalainsäädäntö, riittämätön henkilöstömäärä ja resursseihin nähden ylimitoitettu toiminta muodostavat yhtälön, joka tuottaa kiihtyvää tahtia uupumiseen liittyviä "yksittäistapauksia".

Väsyneenä tehdään herkemmin virheitä. Suotavaa olisi, että erityisesti kovan panosammuntoja valvova varohenkilöstö olisi hyvin levännyt. Ammunnoissa tapahtuvilla virheillä voi olla peruuttamattomat seuraukset. Turmien osalta pyritään nollatoleranssiin, eikä yksittäisiä ikäviä tapauksia kuitata kevyesti - kuten uupumistapauksien kohdalla tavaksi on tullut.

Henkilöstölle korostetaan hyvän fyysisen kunnan merkitystä työssä jaksamisen varmistamisessa. Vaikutusta kunnolla varmasti on, mutta rajansa kaikella. Harva maratoonarikaan lähtee samalle matkalle heti suorituksensa jälkeen. Jos sotilas on viikonkin verran tehnyt yli 16 tuntia työpäiviä harjoituksessa tuulella ja tuiskussa, hän ei todennäköisesti ole vireimmillään, oli kunto kuinka kova tahansa. Palautuminen vaatii aikansa.

Jaksamiseen liittyvät haasteet eivät rajoitu pelkästään työhön. Pitkät työputket merellä ja harjoituksissa sekä univelkojen kuittaukset rajoittavat perheiden yhteistä aikaa. Vielä vähemmän sitä on, jos puolison työ on toisella paikkakunnalla. Kaikella tällä on vaikutuksensa parisuhteisiin ja jälkikasvun hyvinvointiin. Ja jos kotona menee kurjasti, sekin heijastuu työhön. Kielteinen kierre on valmis. Pitää muistaa, että ihminen on fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kokonaisuus. Kaikki vaikuttaa kaikkeen.

Puolustusvoimat työnantajana on suhtautunut torjuvasti työaikalain uudistamiseen. Kantaan perustellaan mm. suotuisilla työilmapiirikyselyjen tuloksilla ja sairauspoissaolojen määrällä. Nämä kertovat kuitenkin vain keskimääräisestä hyvästä. Todellinen tilanne lienee samanlainen kuin hankeen huonosti pystytetyn teltan majoittujilla - tukka on jäässä, mutta varpaat tulessa, joten olosuhteet ovat keskimäärin kunnossa. Päällystöliiton ja Upseeriliiton toteuttaman jäsenkyselyn tulokset kertovat toisenlaisesta todellisuudesta kuin työilmapiirikyselyjen tulokset. Liittojen

kyselyyn vastanneista opistoupseereista noin kolmannes ja upseereista yli 40 prosenttia on kokenut jaksamisensa heikentyneen viimeisen vuoden aikana. Muutkin tulokset ovat yhtä hätkähdyttäviä. Toivotavasti työnantajalla on rohkeutta tarkistaa kantaansa työaikalain uudistamisen tarpeeseen näiden "yksittäistapausten" valaistamana.

Varhaiseksi tueksi väsymistä vastaan riittäisi ensi alkuun se, että panostetaan pitempiin palautumisaikoihin.

Kuva: Seija Kymäläinen

JÄSENKYSELY 2021

Kriisinhallintatehtävien palkkaohjelmalla merkittäviä tasokorotuksia palkkoihin

Tekstit: Marko Jalkanen

Kriisinhallintatehtävien palkkoihin on tulossa toistamiseen ja lyhyellä aikaa tuntuvia palkankorotuksia. Viime vuonna puolustusministeriö sopi ulkoministeriön kanssa palkkaukseen kohdennettavasta 5 %:n tasokorotuksesta. Ennen tätä sotilaallisen kriisinhallinnan palkkoja oli tarkistettu tasokorotuksella edellisen kerran vuonna 2008. Kun vielä viime vuonna palkkoihin kohdistettiin valtion sopimusratkaisun mukainen yleiskorotus, oli palkankorotusten kokonaisvaikutus vuonna 2020 yhteensä 6,1 %.

Nyt puolustusministeriö on laatinut useampivuotisen palkkaohjelman sotilaallisten kriisinhallintapalkkojen kehitystyön jatkamiseksi ja neuvotellut tähän ulkoministeriön kanssa erillisrahoituksen. Ohjelma sisältää vuosille 2021, 2022 ja 2023

useita kohdennettuna tasokorotuksia. Ensin 1.6.2021 vaativuusluokkien 1–6 sekä lääkäreiden kriha-palkkoja tarkistetaan 4 %:lla. Samaan aikaan vaativuusluokkiin 5–9A kohdennetaan valtion sopimusratkaisun sisältämä 1 %:n virastoerä ja samalla kaikkia palkkoja yleiskorotetaan 0,97 %:lla. Vuoden 2022 alussa kaikkiin kriha-palkkoihin kohdistetaan 2 %:n tasokorotus ja vielä 1.1.2023 lukien vaativuusluokkiin 1–9A samaan 2 %:n tarkistus. Näiden tasokorotusten lisäksi, mikäli vuosille 2022 tai 2023 tulee valtion sopimusratkaisun myötä kohdennettavia virastoeriä tai yleiskorotuksia, kohdennetaan myös nämä kriha-palkkoihin. Näiden tarkemmista kohdennuksista neuvotellaan osallistumisjärjestelmän mukaisesti ammattisotilaita edustavien järjestöjen kanssa.

Palkkausasia on ollut tapetilla jo vuosien ajan puolustusministeriön kriisinhallinnan yhteistyöryhmässä, jossa Päälystöliitto, Upseeriliitto ja Aliupseeriliitto ovat olleet yhdessä asiassa aloitteellisia. Kotimaan palkat ovat kehittyneet kriha-palkkoja nopeammin, ja osaavan henkilöstön saatavuuden turvaaminen erityisen haasteellisissa toimintaympäristöissä toimiviin operaatioihin on nähty edellyttävän palvelussuhteen ehtojen kehittämistä kilpailukykyisemmiksi erityisesti palkkauksen osalta. Vain näin kriisinhallinnan rekrytointipohja säilyy hyvänä ja monipuolisena kauttaaltaan.

Kriisinhallintatehtävien palkkaus (€/kk)

Vaativuusluokka	1.8.2020 lukien	1.6.2021 lukien
10	Määrätään kulloinkin erikseen	
9 A	7 703,46	7 818,57
9 B	6 939,49	7 289,52
8 A	6 649,16	6 733,85
8 B	6 084,61	6 173,92
7 A	5 357,46	5 570,98
7 B	4 802,88	4 990,83
6	4 201,48	4 418,87
5	3 557,69	3 769,22
4 A	3 240,12	3 402,41
4 B	2 891,84	3 036,69
3	2 552,25	2 680,09
2	2 437,80	2 559,91
1	2 345,27	2 462,74

Perheellisen virkamiehen erityiskorvaukseen pidennys virkamiehen hakemuksesta

Siirtovelvollisen siirtymistä toiselle paikkakunnalle, mihin liittyy vakituise-
na asuntona olevan kodin tai muun asuintilan muuttaminen, on pyritty helpottamaan muutto- ja siirtokustannusten korvausten sopimusmääräyksillä. Kun perheen arki ja asuminen järjestetään siten, että asutaan työskentelyviikot erillään ja vain siirtovelvollinen virkamies muuttaa toisaalle, maksetaan siirtovelvolliselle perheellisen virkamiehen erityiskorvausta. Tämän kevään virkaehtosopimusneuvotteluissa sovittiin, että perheellisen virkamiehen erityiskor-

vauksen määräaikoja (36 tai 12 kuukautta) pidennetään 1.3.2020 - 30.11.2021 väliseltä ajalta niiden työssäoloviikkojen lukumäärällä, joiden ajalta virkamiehelle ei ole maksettu erityiskorvausta yhdeltäkään työssäolovuorokaudelta. Pidennys tehdään vain virkamiehen hakemuksesta ja silloin, kun virkamies on 1.5.2021 tai sen jälkeen muutto- ja siirtokustannusten sopimusmääräysten soveltamisen piirissä. Päätöksen pidennyksestä tekee hallintoyksikössä se virkamies, joka virkatyönään tekee siirto- ja muuttokorvauspäätöksiä.

Voidaanko virkamiehelle määrätä omakustanteinen passin hankintavelvollisuus?

Kerroimme Päälystöllehdessä noin vuosi sitten jäsenestä, jolle omasta hallintoyksiköstä annettiin käsky hankkia omakustanteisesti vanhentuneen passinsa tilalle uusi, kun hänen työpaikkansa tietokoneelle kirjautumiseen vaadittava toimikortti oli vanhenemassa. Hänelle tehtiin selväksi, että uutta valtiohallinnon TUVE-toimikorttia ei voitaisi luovuttaa ilman voimassa olevaa passia tai henkilökorttia.

Tähän saakka sekä Puolustusvoimat että Rajavartiolaitos ovat lähteneet Digi- ja väestötietoviraston ohjaamina siitä tulkinnasta, että jokaisella virkamiehellä on tällainen velvoite, eikä mitään henkilötunnisteiden hankkimiskuluja työnantajan toimesta korvata. Perusteena on esitetty lakia vahvasta sähköisestä tunnistautumisesta, jossa ajokortti enää kelpaa tunnistautumiseen ja mm. että turvallisuusorganisaation palveluksessa olevan on lähtökohtaisesti pysyttävä todentamaan henkilöllisyytensä. Virkamies vastaa siten itse lainsäädännön edellyttämän, voimassa olevan, henkilöllisyyden todistavan asiakirjan hankinnasta ja siitä aiheutuvista kustannuksista.

Menettely on ollut vähintäänkin ongelmallinen. Valtion viranekelpoisuusehdot eivät tunne tämänkaltaisia yleisvaatimuksia, että jo ennestään virkaan nimitetyn tulisi tunnistuttaa itsensä poliisiviranomaiselle viiden vuo-

den välein tai että virkamiehellä tulisi juuri sillä hetkellä olla voimassa oleva passi tai henkilökortti, kun virkatehtävissä tarvittavien työvälineiden hankinta on ajankohtaista. Päälystöliitto vei asian ensin puolustusvoimien yt-elimeen, mutta kun asia ei siellä edennyt, päätettiin tähän hakea eduskunnan oikeusasiamiehen näkemys: voidaanko näitä virastojen menettelyjä pitää lainmukaisina ja ovatko virkamiehelle osoitetut hankinta- ja kustannusvelvollisuudet perusteluja?

Eduskunnan oikeusasiamies otti asiaan kantaa toteamalla, että virastoissa noudatettua yleistä ja ehdotonta edellytystä voimassa olevan passin tai henkilökortin hankkimiseksi ei voida työnantajan toimesta osoittaa. Virkamiehen asianmukainen viranhoito saattaa edellyttää tunnistusvälineen hankintaa, ja turvallisuusviranomaisen toiminnassa tämä on ehdoton edellytys virkatehtävistä asianmukaisesti suoriutumiselle. Sinällään valtion virassa toimivan virkamiehen henkilöllisyydestä ei voine olla epävarmuutta, mutta toisaalta lainsäädännössämme ei ole virkamieheltä yleisesti edellytetty virkasuhteen ajan voimassa olevaa passia tai muuta henkilötodistusta. Oikeusasiamies ei ottanut kantaa virkamiehen tehtävänkuvaan mahdollisesti tapahtuviin vaikutuksiin, joihin vahvan tunnistuksen mahdollistavan virkakortin puuttuminen

saattaa johtaa. Kantaa ei otettu myöskään siihen, kuuluvatko passin tai henkilökortin hankkimisesta aiheutuneet kustannukset työnantajan vastattavaksi. Tällä kysymyksellä voi olla myös tuloverotuksellinen merkitys, jonka arviointi kuuluu Verohallinnolle ja viime kädessä hallintotuomioistuimille.

Nyt Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen kuin myös monen muun valtiohallinnon viraston on muutettava vaatimuksiaan. Virkamiehestä ei voida enää jatkossa määrätä hankkimaan passi tai henkilökortti TUVE-toimikortin uusimisen vuoksi. Mikäli passi tai henkilökortti ovat vanhentuneet, työnantajan on ratkaista asia muilla keinoin. . Vaihtoehtona olisi toki siirtää virkamies tehtävään, jossa toimikorttia ei tarvita, mutta niitä tehtäviä ei turvallisuusviranomaisella juuri ole.

Virastotasolla tässä ei ole kyse isosta ongelmasta. Joidenkin arvioiden mukaan kolmella neljästä Suomen kansalaisesta on jo voimassa oleva passi tai henkilökortti. Voikin olettaa, että myös valtaosa virkamiehistä pitää hallussaan jo nyt voimassa olevan passin tai henkilökortin esimerkiksi oman vapaa-ajan matkailun tai pankissa tunnistautumisen vuoksi. Se tosiasia on kuitenkin syytä tunnistaa, että koronapandemia on vähentynyt Suomen kansalaisten tarvetta uusia juuri tähän tilanteeseen näitä tunnistusasiakirjoja.

OTV-Palkkataulukko 1.6.2021 (yleiskorotus 0,97 %)

VAATILKA	VAATI	HENKI 0%	7%	12%	17%	22%	27%	32%	37%
		0-1,9	2,0-2,6	2,7-3,0	3,1-3,4	3,5-3,8	3,9-4,2	4,3-4,6	4,7-5,0
1	1 488,63	1 488,63	1 592,83	1 667,27	1 741,70	1 816,13	1 890,56	1 964,99	2 039,42
2	1 600,90	1 600,90	1 712,96	1 793,01	1 873,05	1 953,10	2 033,14	2 113,19	2 193,23
3	1 724,37	1 724,37	1 845,08	1 931,29	2 017,51	2 103,73	2 189,95	2 276,17	2 362,39
4	1 948,88	1 948,88	2 085,30	2 182,75	2 280,19	2 377,63	2 475,08	2 572,52	2 669,97
5	2 198,89	2 198,89	2 352,81	2 462,76	2 572,70	2 682,65	2 792,59	2 902,53	3 012,48
5A	2 348,74	2 348,74	2 513,15	2 630,59	2 748,03	2 865,46	2 982,90	3 100,34	3 217,77
6	2 515,37	2 515,37	2 691,45	2 817,21	2 942,98	3 068,75	3 194,52	3 320,29	3 446,06
6A	2 602,52	2 602,52	2 784,70	2 914,82	3 044,95	3 175,07	3 305,20	3 435,33	3 565,45
6B	2 745,48	2 745,48	2 937,66	3 074,94	3 212,21	3 349,49	3 486,76	3 624,03	3 761,31
7	3 049,12	3 049,12	3 262,56	3 415,01	3 567,47	3 719,93	3 872,38	4 024,84	4 177,29
8	3 349,37	3 349,37	3 583,83	3 751,29	3 918,76	4 086,23	4 253,70	4 421,17	4 588,64

Vuoden 2021 virastoerän neuvottelutuloksesta sopimus

Teksti ja taulukko: Jukka Mäkinen Kuva: Matti Vihurila

Rajavartiolaitoksessa saavutettiin vuoden 2021 virastoerästä (1,0 % Rajavartiolaitoksen palkkasummasta 1.5.2021 lukien) neuvottelutulos 14.3. kaikkien sopijaosapuolien välillä. Liittojen hallinnot ovat käsitelleet neuvottelutuloksen, ja kaikki ovat sen hyväksyneet. Lisäksi valtiovarainministeriö on tarkastanut ja hyväksynyt saavutetun neuvottelutuloksen. Rajavartiolaitoksen tarkentavat virkaehtosopimukset on allekirjoitettu 31.3., ja näin ollen niiden toimeenpano on voitu aloittaa.

Sopimusmuutoksista aiheutuvat palkkausmuutokset on toteutettu

Työnantaja on tehnyt Kompassin osioon Toimintamme – Palvelut ja ohjeet – Virka-

ehtosopimukset kaikki tarvittavat tekniset muutokset, jotka aiheutuivat tämän vuoden neuvottelukierroksesta. Suoria palkkavaiikutuksia aiheuttavia sopimusmuutoksia 1.5. lukien kiinteiden palkkojen osalta tuli palkkausjärjestelmäsopimuksen liitteenä oleviin tehtäväkohtaisen palkanosan taulukkoon ja lisäpalkkioliitteeseen. Lisäksi päivityksiä tuli palkkausjärjestelmäsopimuksen allekirjoituspöytäkirjan liitteisiin 1 (vaativuusarviointikäsi- ja 3 (erityisosaluettelot). Nämä muutokset on toteutettu toukokuun palkanmaksun yhteydessä.

Sukeltajien korvausten soveltamisessa epäselvyyksiä

Rajavartiolaitokseen neuvoteltiin tällä kierroksella muutos sukellustehtävissä toimivien virkamiesten lisäpalkkioihin. Neuvot-

telutuloksen allekirjoittamisen jälkeen on syntynyt epäselvyyttä siitä, mitä neuvotteluissa on oikeasti sovittu. Tätä asiaa on käsitelty huhtikuun kehittämisryhmässä sekä erillisessä palaverissa työnantajan ja pääluottamusmiesten kesken. Edellä mainituksa palaverissa työnantaja esitteli ohjeluonnoksen, jonka mukaisesti lisäpalkkioliitteen kohtaa 5 (sukeltajana toimivan virkamiehen ammattitaitolisä ja sukellusraha) tulee soveltaa. Työnantajan näkemyksen mukaan kunnonylläpitosukelluksista ja painekammiosukelluksista ei 1.5. lukien makseta sukellusrahaa. Kouluttautumisensa osalta ohjeessa on todettu, että sukeltajan peruskoulutukseen (esimerkiksi ammattisukeltajakurssi) liittyvistä sukelluksista ei makseta sukellusrahaa sukeltajamääräyksestä, sen koulutuksen aikaisesta saamisesta tai su-

keltajaluokan korottamisesta riippumatta. Kuitenkin esimiehen määräämän sukeltajan täydennyskoulutuksen (mm. hallintoyksikön sukellusleiri, ROV/viistokaikuleiri, vedenalaisen rikos- ja onnettomuuspaikatutkinnan kurssi, Rajavartiolaitoksen alustarkastuskurssi ja yt-viranomaisen sukellusleiri) koulutussukellus katsotaan sukeltajalle työ-sukellukseksi. Ohje (RVL2140845) on allekirjoitettu 29.4.

Lisäpalkkioiden vaikutus yksinkertaiseen tuntipalkkaan

Kevään neuvottelukierroksella palkkausjärjestelmäsopimuksen liitteeseen 3 (Lisäpalkkiot) lisättiin kansainvälisen rajaturvallisuusoperaation lisäpalkkio, lentoturvallisuushenkilöstön tehtäväkohtainen palkkio, sukeltajana toimivan virkamiehen ammattitaitolisä, kansainvälisen rajaturvallisuusoperaation lisäpalkkio, pinta-alusten rakennusvalvojan lisäpalkkio, Raja- ja merivartiokoulun opettajan tehtäväkohtainen palkkio, vanhemman rajavartijan ja vanhemman merivartijan tehtäväkohtainen palkkio sekä yleisjohtajan tehtäväkohtainen palkkio. Pinta-alusten rakennusvalvojan lisäpalkkiota ja yleisjohtajan lisäpalkkiota on aikaisemmin maksettu työnantajan yksipuolisilla päätöksillä. Nämä päätökset on kumottu 30.3. asiakirjalla RVL2133349 johtuen siitä, että nämä on nyt sisällytetty osaksi Rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmää koskevaa tarkentavaa virkaehtosopimusta 1.5.2021 lukien.

Huhtikuun kehittämissuunnitelmassa näiden uusien ja aikaisemmin käytössä olleiden lisäpalkkioiden osalta tarkasteltiin, mitkä niistä vaikuttavat yksinkertaiseen tuntipalkkaan. Rajavartiolaitoksen työaikasopimuksen 24 §:ssä (Yksinkertainen tuntipalkka) on sovittu, että yksinkertainen tuntipalkka on virastotyössä 1/153 sekä jaksotyössä 1/163 virkamiehen tehtäväkohtaisen ja henkilökohtaisen palkanosan sekä muiden säännöllisesti kuukausittain maksettavien palkanlisien ja mahdollisen takuupalkkauksen mukaisesta kuukausipalkasta. Ohessa olevassa taulukossa on listattu kaikki lisäpalkkioliitteen mukaiset lisäpalkkiot ja niiden vaikutus tuntipalkkaan. Lähes kaikki säännöllisesti maksettavat lisäpalkkiot vaikuttavat yksinkertaiseen tuntipalkkaan. Poikkeuksen muodostavat luottamusmiespalkkio, rajakoiran hoitopalkkio sekä työsuojeluvaltuutetun palkkio. Ihan tarkkaa käsitystä siitä, miksi nämä kolme eivät vaikuta tuntipalkkaan, ei ole. Joka tapauksessa soveltamiskäytäntö on ollut tämä todella pitkään.

Vuosilomaan oikeuttavan palvelusajan laskenta ja vanhuuseläke

Työtuomioistuin on antanut 28.1.2021 ratkaisun TT 2021:2 koskien kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen vuosisidonnaisen lisään oikeuttavan ajan laskentaa. Kyseisessä sopimuksessa vuosisidonnaisen lisän laskenta on alkanut alusta, jos henkilö on palvelussuhteen kanssa samanaikaisesti saanut vanhuuseläkettä. Sopimusmääräys todettiin tuomiossa ikäsyryntänä pätemättömäksi. Valtiovarainministeriö on julkaissut 30.3. ohjeen VN/6585/2021, jonka mukaisesti vuosilomaan oikeuttavan palvelusajan laskennassa ei vanhuuseläkkeen saamisella ole enää aiempaa palvelusaikalaskennan nollaavaa vaikutusta. Virastojen tulee tarkastaa palveluksessaan olevan vanhuuseläkettä saavan henkilöstön palvelusaikalaskenta ja oikaista se vuosilomasopimuksen 6 §:n mukaiseksi. Korjaukset tulee

tehdä takautuvasti ottaen huomioon valtion virkamieslain 62 §:n mukainen vanhentumista koskeva määräys (kuluva vuosi + 3 vuotta taaksepäin). Rajavartiolaitoksessa työnantaja toteuttaa nämä toimenpiteet omatoimisesti, eikä tämä edellytä virkamiehiltä mitään toimenpiteitä. Käytännössä tarkastelu tehdään 1.4.2018 lukien, ja saamatta jääneistä lomapäivistä maksetaan vuosilomakorvaus, joka on suuruudeltaan $1/21 \times \text{kuukausipalkka} \times \text{uudet vuosilomapäivät}$. Vuodelta 2020 saamatta jääneet lomapäivät korvataan vuosilomakorvauksena, mikäli niitä ei ole virkamiehen suostumuksella ehditty pitää ennen 30.4.2021.

Lisäpalkkio	Vaikuttaako tuntipalkkaan
1. konemestarin lisä	Kyllä
kansainvälisen rajaturvallisuusoperaation lisäpalkkio	Kyllä
koiranohjaajan tehtäväkohtainen palkkio	Kyllä
kuukausiperusteinen rajatarkastuspalkkio	Kyllä
lentolisät	Kyllä
lentoturvallisuushenkilöstön tehtäväkohtainen palkkio	Kyllä
likaisen työn lisäpalkkio	Ei
luottamusmiespalkkio	Ei
mastoraha	Ei
miehittämättömän kiinteäsiipisen ilma-aluksen lennätyspalkkio	Kyllä
pinta-alusten rakennusvalvojan lisäpalkkio	Ei
Raja- ja merivartiokoulun opettajan tehtäväkohtainen palkkio	Kyllä
rajakoiran hoitopalkkio	Ei
rajaseutulisiä	Kyllä
räjäytystyölisä	Ei
sukellusraha	Ei
sukeltajana toimivan virkamiehen ammattitaitolisä	Kyllä
tuntiperusteinen rajatarkastuspalkkio	Ei
työsuojeluvaltuutetun palkkio	Ei
vanhemman rajavartijan ja vanhemman merivartijan tehtäväkohtainen palkkio	Kyllä
yleisjohtajan tehtäväkohtainen palkkio	Kyllä
ylikonemestarin kirjalisä	Kyllä

Jäsenkysely jaksamiseen, palautumiseen ja työsidonnaisuuksiin liittyen 2021

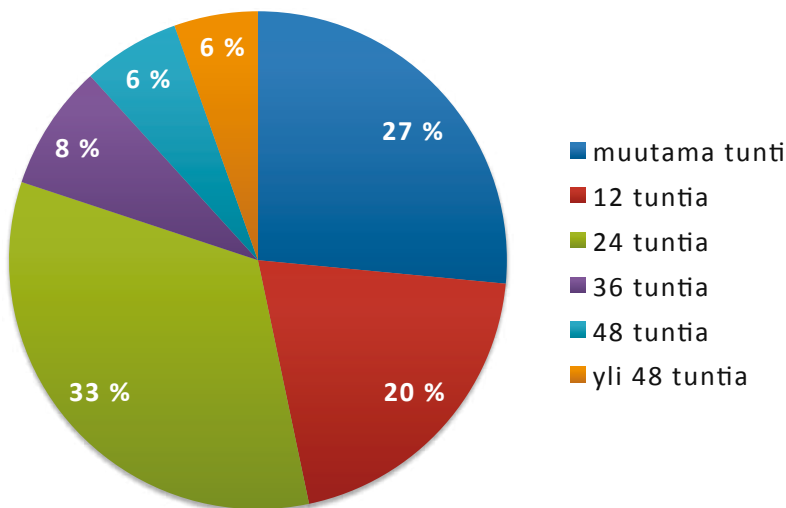
Teksti ja grafiikka: Jaakko Levä

Kaksi vuotta sitten kartoitimme jäsenkyselyllä palveluksessa olevan jäsenistön tuntemuksia ja havaintoja työssä jaksamisen sekä perhe-elämän ja työn yhteensovittamisen haasteista. Tuolloin yli puolet palveluksessa olevasta jäsenistöstämme vastasi kyselyyn, ja saimme kattavan otannan erittäin arvokasta taustatietoa. Tätä tietoa olem-

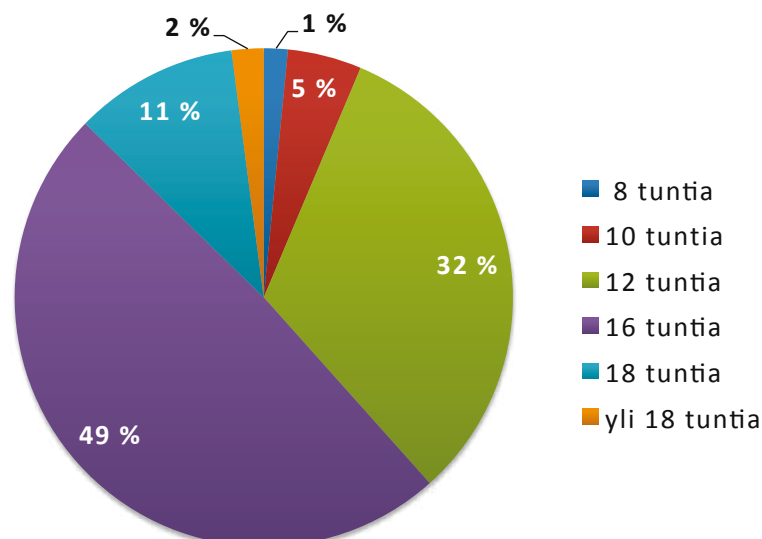
me pystyneet hyödyntämään eri neuvotteluissa epäkohtien korjaamiseksi. Jatkaessamme sotilaiden työaikalainsäädännön uudistustyötä, päätimme tulevaisuudessa neuvotteluiden sekä työaikalainsäädännön uudistamistyön tueksi tehdä yhdessä Upseeriliiton kanssa jäsenkyselyn jäsenistömme näkemyksistä liittyen jaksamiseen, palautumiseen ja eri pituisiin työsidonnai-

suuksiin. Tehdyn kyselyn tulokset osoittivat selkeästi jaksamisen, palautumisen ja työsidonnaisuuden olevan edelleen haaste Puolustusvoimissa työskentelevälle jäsenistöllemme. Palveluksessa olevista Päälystöliiton jäsenistä kyselyyn vastasi noin 64 prosenttia, kun taas vuoden 2019 kyselyn vastausprosentti oli 53 prosenttia. Kyselyn kokonaisvastausprosentti oli noin 52 prosenttia palveluksessa olevista Upseeriliiton ja Päälystöliiton jäsenistöstä, joten saamiemme tuloksia voidaan pitää erittäin kattavina. Saimme palautetta kyselyn aikana siitä, että kysymyssarjat olivat vastaajien mielestä hiukan ihmeellisiä ja aiheuttivat jopa osin vastaajissa hämmennystä. Tämä hämmennys tosin johtui siitä, että käytetyt kysymyssarjat olivat yleisesti käytettyjen tieteellisten mittareiden mukaan laadittu, ja niitä oli tarvittavilta osin räätälöity selvittämään palautumista esimerkiksi juuri erityispalvelumuodoista. Tieteellisten mittarien käyttäminen sekä vastaajien vapaaehtoisuus antoivat kyselylle tarvittavan uskottavuuden myös akateemisessa ympäristössä ja lisäsivät sen käytettävyyttä.

Sotilaallisesta harjoituksesta palattuani kotiin, minulta vie aikaa palautua

Kuinka monta tuntia olet työskennellyt keskimäärin (SH) sotaharjoitusvuorokauden aikana?

Työaika

Vuoden 2021 jäsenkyselyssä ei suoranaisesti ollut kysymyksiä, jotka olisivat kartoittaneet työaikaa sellaisenaan kuten oli vuoden 2019 jäsenkyselyssä. Tässä kyselyssä painotettiin sitä, miten monta tuntia jäsenistömme on työskennellyt sotaharjoitusvuorokauden ja meripalvelusvuorokauden aikana sekä miten virkamies kokee saavansa mahdollisuuden vaikuttaa työaikoihinsa. Tämän lisäksi halusimme kartoittaa sitä, miten kauan molempia erityispalvelumuotoja tekevillä jäsenillämme kestää palautua normaaliin toimintatilaan erityispalvelumuotojen jälkeen. Näiden erityispalvelumuotojen tuloksia avaan myöhemmin tässä artikkelissa. Kyselyn vastauksien mukaan jäsenistöstämme 86 prosenttia koki, että heillä on tosiasiallisesti mahdollisuus vaikuttaa työaikoihinsa. Vain noin 13 prosenttia taas koki, että heil-

JÄSENKYSELY 2021

lä on mahdollisuus vaikuttaa työaikoihinsa melko tai erittäin vähän. Positiivisena asiana voidaan todeta, että 96 prosenttia vastaajista saa vaikuttaa taukojen pitämiseen työpäivän aikana ja siten tehdä omasta työpäivästään tehokkaamman. 80 prosenttia vastaajista koki vaikutusmahdollisuutensa yksityisasioiden hoitamiseen, lomien ja vapaiden sekä virka- ym. vapaiden pitämiseen lähes poikkeuksetta hyviksi.

Erityispalveluissa (SH ja MP) tehty työ sekä siitä palautuminen

Kyselyyn osallistui 908 vastaajaa. Näistä vastaajista 84 prosentilla on ollut sotaharjoitusvuorokausia viimeisen vuoden aikana. Aluspalveluksessa olevasta henkilöstöstä kyselyyn vastasi 100 prosenttia. Kyselyyn vastanneista opistoupseereista noin 39 prosentilla on ollut viimeisen vuoden aikana sotaharjoitusvuorokausia keskimäärin 50–100 vuorokautta ja meripalvelukseen osallistuvasta alushenkilöstöstä 42 prosentilla on ollut meripalveluvuorokausia yli 100 viimeisen vuoden aikana. Kyselyiden tuloksista nousevat erityisesti esille sotilaallisen harjoituksen ja meripalvelun poikkeavissa oloissa tehdyistä suurista työskentelytuntimääristä koettu palautumisen puute ja pitkien työsidonnaisuusjaksojen kuormittavuus. Noin 96 prosenttia kyselyyn vastanneista ilmoitti työskentelevänsä sotilaallisessa harjoituksessa vähintään 12 tuntia vuorokaudessa. 16 tuntia tai enemmän ilmoitti työskentelevänsä 67 prosenttia vastanneista. Harjoituksissa työskenneltävien tuntien määrässä ei ole juurikaan muutosta verrattuna Päälystölaiton vuonna 2019 toteuttaman jäsenkyselyn tuloksiin. Sotilaallisen harjoituksen työaikamerkintä on vain 8 tuntia ja meripalvelupäivänä 7 tuntia 39 minuuttia, minkä vuoksi tuntikertymät työaikajaksossa jäävät vähäisiksi, eikä synny palautumiseen tarvittavaa vapaata. Sotilaallisessa harjoituksessa työskennellään keskimäärin 12–16 tuntia vuorokaudessa, mutta työsidonnaisuus on kuitenkin

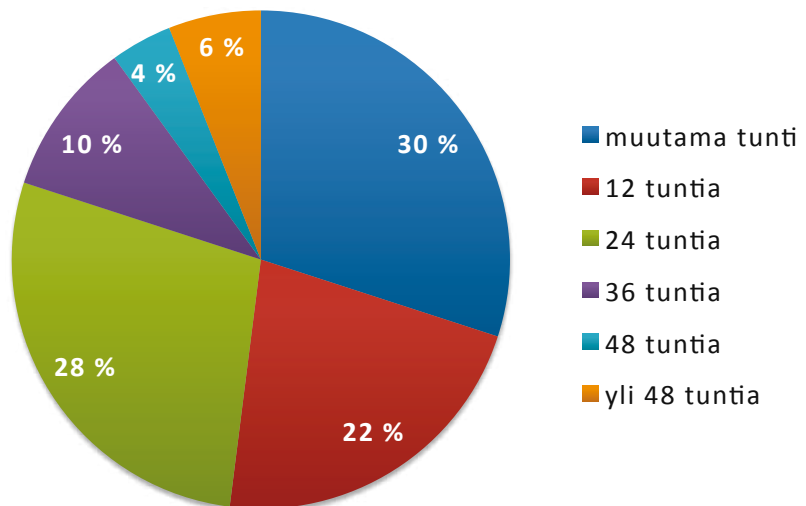
24 tuntia ja kestoaltaan yleensä 5–7 vuorokautta. Sotilaallisessa harjoituksessa harjoitellaan rauhan aikana poikkeuksellisisa olosuhteissa sodan- tai kriisiajan tehtäviä, joten väistämättä univelkaa ja fyysistä väsymystä kertyy. Vastaajista noin 61 prosenttia koki, että sotilaallisesta harjoituksesta palautumiseen menee 24 tuntia tai jopa enemmän. Tavanomaisiin olosuhteisiin palaamisen jälkeen tulisi kuitenkin olla realistinen mahdollisuus palautua kuormituksesta kuten muuallakin yhteiskunnassa. Edellisen kyselyn tuloksia verrattaessa tämän kyselyn tuloksiin voidaan todeta, että haattatöiden osalta ei ole tapahtunut juuri muutosta. Jäsenistömme työskentelee edelleen kovan paineen alla tehden haattatöissä pitkiä työpäiviä, 16–18 tuntia, joista palautuminen kestää jopa useita vuorokausia. Tässä kyselyssä käytössä oli työstä

palautumista arvioiva Need for Recovery -kysymyssarja, ja sen 11 kysymyksen perusteella yhteenvedona voidaan todeta, että opistoupseereista noin 40 prosenttia ei palaudu työstään riittävästi. Tärkeää onkin, että tunnistamme yksilötasolla sekä työnantajan toimesta ajoissa heikentyneen työstä palautumisen oireet, jotta sen haitalliset vaikutukset voidaan ehkäistä ajoissa ja näin välttää mahdolliset konfliktit hallintoyksiköissä jo ennen niiden syntymistä.

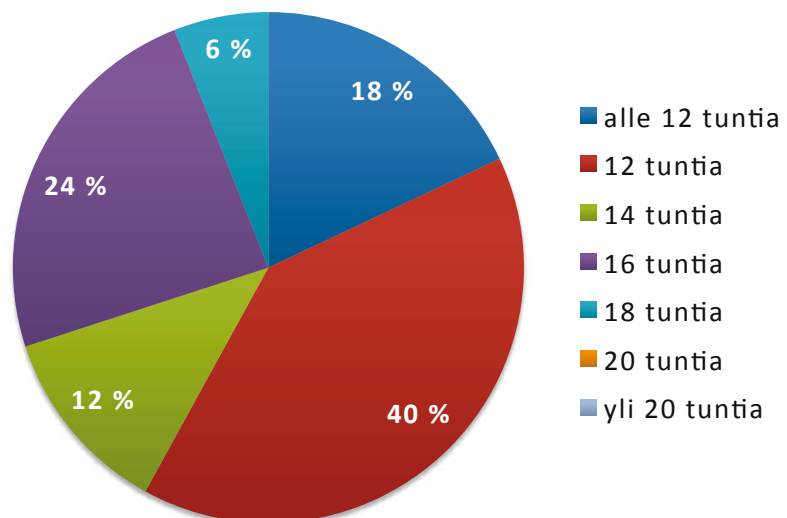
Jaksaminen

Verrattaessa vuoden 2019 ja 2021 kyselyn tuloksia jäsenistömme jaksamisessa tapahtunutta merkittävää muutosta viimeisen vuoden aikana, ovat tulokset lähes samankaltaiset. Edelleen vastanneista 58

Meripalveluksesta palattuani kotiin, minulta vie aikaa palautua

Kuinka monta tuntia olet työskennellyt keskimäärin (MP) meripalveluvuorokauden aikana?

JÄSENKYSELY 2021

prosenttia kokee, ettei jaksamisessa ole tapahtunut mitään muutosta viimeisen vuoden aikana (2019 49 %). Muutoksen parempaan taas kokee 10 prosenttia (2019 9 %). Huolestuttavinta on se, että sekä 2021 muutosta jaksamisessa huonompaan suuntaan viimeisen vuoden aikana kokee edelleen 32 prosenttia sen ollessa vuonna 2019 41 prosenttia. Edelleen jäsenistöstämme noin yksi kolmannes kokee jaksamisessa vaikeuksia, ja muutoksetkin siinä ovat vain huonompaan suuntaan. Mistä tämä sitten johtuu? Osittain sitä selittävät erityispalvelumuotojen työajalliset haasteet, mutta tässäkin kyselyssä olleet uni ja univajeet/unihäiriöt ovat omalta osaltaan lisäämässä jaksamiseen vaikuttavia seikkoja. Näiden tekijöiden johdosta jäsenistömme kokee jaksamisensa huonontuneen tai ettei siinä ole tapahtunut juuri muutoksia suuntaan tai toiseen.

Jaksamiseen vaikuttaneet asiat

Kyselyssä kartoitettiin sitä, kuinka usein vastaajilla on viimeisen kuluneen neljän viikon ajalta ollut seuraavia oireita: nukahta-

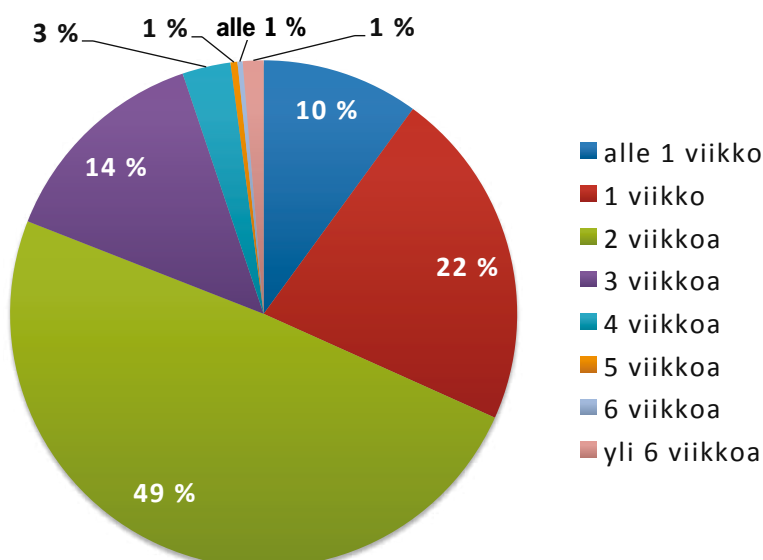
misvaikeuksia, heräilyä useita kertoja yön aikana ja vaikeuksia pysyä unessa. Lisäksi kartoitettiin sitä, onko vastaaja tuntenut itsensä väsyneeksi ja uupuneeksi tavallisten yönien jälkeen. Unihäiriön luokittelun (Jenkins Sleep Scale) mukaan kyselyyn vastanneista opistoupseereista jopa puolet kärsii unihäiriöistä. Opistoupseereista yksi neljäsosa taas kokee, etteivät he nuku mielestään öisin tarpeeksi. Lisäksi noin yksi neljäsosa kokee olevansa päiväsaikaan väsyneempi kuin samanikäiset ihmiset yleensä. Nämä tekijät selvittävät sitä, miksi opistoupseeristo kokee olevansa uupunut työssään. Tässä kyselyssä opistoupseereista noin 50 prosentilla pisin yhdenjaksoinen töihin sidoksissa oloaika oli pääsääntöisesti kaksi viikkoa, kun taas vuoden 2019 kyselyssä se oli 47 prosenttia. Tämä yhdenjaksoinen intensiivinen työtehtävissä kiinni oleminen on osaltaan myös vaikuttamassa työssä uupumiseen. Molempien kyselyiden tulosten ollessa lähes samanlaiset voidaan todeta, että lähes kolmen vuoden ajanjaksolla ei tilanne ole muuttunut ainkaan parempaan suuntaan, ja tähän haasteeseen tulisi työnantajan kiinnittää huomiota. Ammattisotilaana tunnistamme ja tiedämme sekä syyt että tarpeen pitkiinkin yhdenjaksoisiin työtehtäviin, ja tuolloin tulisi virkamiehellä kuitenkin olla realistinen mahdollisuus palautua kuormituksesta riittävästi levolla takaisin normaaliin työrytmiin.

Johtopäätökset

Lopuksi haluaisin vielä henkilökohtaisesti

sekä Päälystöliiton toimistolla työskentelevien puolesta kiittää kaikkia aktiivisia Upseeriliiton ja Päälystöliiton jäseniä siitä tavasta, millä olette tekemäämme kyselyyn asennoituneet ja aktiivisesti siihen vastanneet. Vastaukset ja saamamme kriittinenkin palaute tukevat sitä, mistä meillä on jo 2019 tehdyn kyselyn osoittamana ollut tietoa ja tämänkin kyselyn sitä vain vahvistaessa. Maanpuolustustahtoinen jäsenistömme on edelleen kovan paineen alla, ja työtehtävien vain lisääntyessä sekä henkilöstövajeen edelleen vaivatessa on työskentely saavuttanut kriittisimmän pisteen. Mielestäni koko tätä prosessia kuvaa hyvin liittojen yhteisessä uutisoinnissakin ollut kappale: "Puolustusvoimat jakaa yhteisen huolen liittojen kanssa, mutta se ei riitä, tarvitaan korjaavia toimenpiteitä. Päälystöliitto, Upseeriliitto ja muut henkilöstöjärjestöt ovat tuoneet esille puolustusvoimien työaika-suojelun 2020-luvulle päivittämisen tärkeyden. Henkilöstön jaksaminen on turvattava. Jäsenkyselyn tulokset osoittavat monella mittarilla ongelman olevan edelleen todellinen. Työaika-suojelun tulee puolustusvoimissakin vastata nykypäivän työelämän vaatimuksiin. Päivittämällä puolustusvoimien työaikalaki tämä olisi mahdollista, jos vain tahtoa löytyy. Henkilöstön palautumisen mahdollistaminen ei uhkaa Suomen puolustuskykyä vaan päinvastoin vahvistaa sitä, sillä henkilöstö on puolustusvoimien suorituskyvyn kivijalka ja sen kestämisestä on tuettava". Yhteinen tavoitteemme Akavan ja Upseeriliiton kanssa on saada työaikalaki myös sotilaiden osalta kuntoon. Sotilaiden työaikalaki on uudistettava ja saatettava 2020-luvulle viipymättä! Toivotamme kaikille jäsenillemme jaksamista sekä hyvää ja palvelusturvallista kesää. Pidetään itsemme terveinä ja muistetaan, että tämäkin tekemämme kysely vahvisti tilannekuvaamme keskustasolla ja jatkamme edelleen työaikalakiin vaikuttamista.

Mikä on ollut pisin kausi viimeisen vuoden aikana, jolloin olet ollut sidoksissa työtehtäviin yhtäjaksoisesti? (Esim. ei vapaapäivää, viikonloppuvapaata tai vuosilomaa)

Kiitos ja anteeksi

Yhdistysten toimintatuki

maksetaan yhdistyksien tileille 15.6. Hallinnon päätöksen mukaan tuen saavat edellisen toimintakautensa toimintakertomuksen liitolle lähettäneet yhdistykset. Usealla yhdistyksellä toimintakertomus hyväksytään vasta loppuvuoden vuosikokouksessa, ja siitä syystä liiton maksaman tuen toinen maksupäivä on joulukuun lopulla. Alkuvuoden jäsenmaksupalautukset yhdistyksille maksetaan elokuun viimeinen päivä. Jäsenmaksupalautuksen määrä koostuu yhdistyksen jäsenten maksamista jäsenmaksuista ajalta tammikuu - kesäkuu 2021 ja on suuruudeltaan 0,1 prosenttia jäsenmaksujen määrästä.

Elokuun viimeinen päivä

on jäsenmaksupalautuksen saamisen lisäksi merkittävä päivä. Tuohon päivään mennessä on tehtävä esitykset ja aloitteet, jos niitä halutaan käsiteltävän syksyn Edustajakokouksessa 9.–10.11. Samaan päivämäärään mennessä on tehtävä myös esitykset Vuoden opistoupseerin valitsemiseksi sekä esitykset liiton ansiomerkillä ja mitalilla palkittavista.

Puheenjohtajapäivät

siirrettiin keväältä elokuulle 23.–24.8. Päivät on tarkoitus, koronatilanteen niin salissa, pitää lähitilaisuutena Sokos Hotel Triplassa Helsingin Pasilassa. Jos lähitilaisuus ei ole mahdollinen, päivät pidetään verkon välityksellä. Ilmoittautuminen päiville tapahtuu liiton jäsensivujen kautta ja päättyy 23.7.

Kesäduunari

Akavan, SAK:n ja STTK:n yhteinen Kesäduunari-info on avattu jälleen toukokuun alussa, ja palvelu jatkuu elokuun loppuun asti. Palkansaajakeskusjärjestöjen yhteinen maksuton neuvontapalvelu auttaa kesätyöntekijöitä jo 17. kesänä. Palvelun verkkosivuille, www.kesaduunari.fi, on koottu kesätyöntekijöille tärkeää työelämä tietoa ku-

ten kesäduunarin muistilista ja vastauksia usein kysyttyihin kysymyksiin. Sivujen kautta voi myös lähettää kysymyksiä kesäduunarineuvojalle. Kesäduunarineuvoja **Salla Hakoköngäs** toivoo, että kesätyöntekijät ottaisivat yhteyttä neuvontaan heti, jos jokin kesätöihin liittyvä asia mietityttää. Perehtymällä työntekijän oikeuksiin ja velvollisuuksiin jo ennen kesätyön alkamista voi ehkäistä mahdollisia ongelmatilanteita.

Kiitos ja anteeksi

Nuo otsikon kaksi sanaa kuullaan useasti oman puheenvuoron päätteeksi. Minäkin lausun ne tässä yhteydessä, koska tämä on viimeinen järjestöpäällikön palstani. Kiitos työkavereille, hallinnon jäsenille ja koko jäsenkunnalle yhteisistä vuosista sekä anteeksi, jos olen joitakin huomaamattomuuttani jollain tavoin loukannut.

Kuva: Roosa Penttinen

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell
(02) 251 1004
toimisto@asianajotoimistolindell.fi
Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.

Avainasemassa työaikalain uudistaminen

JÄSENKYSELY 2021

Teksti: Juha Susi Kuvat: Akava ja Juha Susi

Akavalla on näkyvä ja merkittävä rooli sotilaiden työaikalain päivittämiseksi ajan tasalle. Sen tehtävänä on tukea jäsenliittoja heidän edunvalvontaansa ja jäsenistönsä liittyvissä kysymyksissä, joissa keskusjärjestön tuki ja vaikuttamismahdollisuudet ovat tarpeen.

- Teemme yhteistyötä erittäin mielellämme. Edunvalvonta on pitkäjänteistä työtä, ja olemme Akavassa sitoutuneet tämän työn tekemiseen, puheenjohtaja **Sture Fjäder** avaa yhteistyön taustoja.

Järjestöt ovat saaneet tukea keskusjärjestöltä monella eri tavalla. Liittojen puheenjohtajat ovat tavanneet ministereitä. Asian tiimoilta on oltu yhteydessä virkamiehiin sekä erityisavustajiin. Akava on tarjonnut myös medianäkyvyyttä. Työ on kantanut hedelmää.

- Eduskunta on osoittanut poliittista tahtoa sotilaiden jaksamisen parantamiseksi. Asia on kirjattu hallitusohjelmaan, ja siihen on ottanut kantaa sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokunta että puolustusvaliokunta. Avainasemassa on nykyisen, selkeästi vanhentuneen työaikalain uudistaminen.

Fjäder näkee, että poliittiset päättäjät ymmärtävät hyvin esiin nostetut asiat.

- Olennaista on nyt saada aikaan prosessi, jossa asiat etenevät päätöksenteossa. Tähän tarvitsemme politiikan vaikuttajia, jotka sitoutuvat asian eteenpäin viemiseen ratkaisuun saakka.

Päälystöliiton ja Upseeriliiton yhdessä teettämä kysely jäsenistöilleen osoitti huolestuttavia merkkejä palautumisen ja jaksamisen suhteen. Nyt on aika nostaa kyselyn olennaisimmat kohdat esiin. Työ lain päivittämiseksi jatkuu.

- Akavalaisessa edunvalvonnassa on tärkeää, että työmme perustuu tutkittuun tietoon. Tässä olemme mielestäni onnistuneet hyvin yhdessä liittojen kanssa. Nyt tuloksia esitellään päättäjille. Meillä on myös ratkaisuehdotukset jo olemassa.

Seuraavan kierroksen virkaehtosopimusneuvottelut lähestyvät vauhdilla. Ajatus, jossa työnantaja tarjoaa ratkaisuksi sopimusvarallisuuden kohdentamista asian ratkaisemiseksi, tuntuu vieraalta.

- Tähän emme keskusjärjestönä ota kantaa, sillä liitot ja neuvottelujärjestöt vastaavat työ- ja virkaehtosopimusneuvotteluista itsenäisesti.

Luvut huolestuttavat

Puheenjohtajat **Jyrki Lukkarinen** ja **Ville Viita** (Upseeriliitto) ovat tutkineet tuloksia huolella. Viimeisen kahden vuoden aikana ei ole tapahtunut positiivista kehitystä, vaan erityispalveluiden tuntimäärät ovat edelleen huomattavan korkeita. Liki kaikilla vastaajilla työpäivien pituudet ylittivät 12 tuntia.

- Kyllä sotilaallisen harjoituksen ja meripalvelun laskennallista työaikaa tulee kasvat-
taa. Esimerkiksi siten, että viiden päivän

harjoituksesta muodostuisi yksi vapaa päivä, Lukkarinen esittelee ratkaisumallia.

Kyselyn perusteella liitoissa tiedetään, että harjoituksista ja meripalveluksesta palautuminen kestää vuorokaudesta jopa kahteen vuorokauteen. Heijastuksia on myös uuteen.

- Uutena mielenkiintoisena aiheena kysyttiin nukkumisesta. Kyselyssä käytetyn luokituksen mukaisesti 59 prosentilla upseereista on unihäiriö, Viita nostaa huolestuttavan luvun esiin.

Liitot kysyivät jäsenistönsä jaksamisesta edellisen kerran 2019, joten jonkunlaisia ennako-odotuksia vastauksista oli olemassa.

- Vastausmäärä ylitti selkeästi odotukset. Aihe koetaan siis jäsenistön keskuudessa tärkeäksi. Itse vastaukset olivat odotusten

TYÖAJAKAUNNELMA

Aika:	31.5.2021	30.6.2021
M:	8	21
Vikot:	22	24
MAK summa:	112.48	

Sivu 1 / 1

Tästä on kyse: pitkiä työputkia pitkin työpäivineen ilman aikaa palautumiseen. Taisteluampumaharjoituksen (7 vrk) jälkeen jatketaan suoraan 5 vrk:n kertausharjoitukseen.

mukaisia, maailma ei ole muuttunut parissa vuodessa, Lukkarinen kuvaa tuntoja. Viita on samoilla linjoilla. Tilannekuva selkeytyi.

- Saimme hyvin selkeän näkemyksen jaksamisen ongelmista. Kyselyn antama kuva on huomattavasti tarkempi verrattuna työilma-
piirikyselyyn, jossa ei kysytä juurikaan työ-
aikasuojaan liittyvistä asioista.

Kyselyn taustamuuttajat mahdollistavat vastausten erottelemisen järjestöittäin tarkempien analysointien tekemiseksi. Luvuissa on yhteneväisyyksiä, mutta myös eroja.

- Sotaharjoituksen ja meripalvelun osalta työmäärä on molemmilla erittäin korkea. Eroja löytyy puolestaan palautumisen kestossa. Upseereilla palautuminen näyttää kestävän kauemmin. Tätä täytyy tutkia vielä lisää, jotta saamme selville erojen syyt, Viita vertailee.

Lukkarinen näkee mahdolliseksi eroavaisuuksien syyksi aseman organisaatiossa sekä ikärakenteen.

- Upseeriliiton jäsenistön ikähaarukka on leveä, kun vastaavasti päällystöliittolaisen jäsenistön osalta se on painottunut. Joka tapauksessa tulosten pohjalta voimme tehdä vahvoja tulkintoja.

Medianäkyvyyttä saatiin

Kyselyn tulokset nousivat monessa eri mediassa näkyvästi esiin. Lehdet, verkkosivut ja somekirjoitukset nostivat esiin unihäiriöt ja palautumisongelmat. Palautetta tuli myös molempiin liittoihin. Viita korostaa jäsenen tyytyväisyyttä asioiden esiin ottamisesta.

- Olen saanut paljon palautetta. Uupumusta koetaan laajasti, joten ei voida puhua vain yksittäistapauksista. Myös poliitikot suhtautuvat uudistuksiin myönteisesti, ja meillä onkin ollut hyviä tapaamisia esimerkiksi eduskunnan puolustusvaliokunnan jäsenten kanssa.

Samanlainen vastaanotto on ollut myös päällystöliittolaisessa kentässä.

- Suullista palautetta on tullut kentältä. Se antaa uskoa asian tärkeyteen. Meidän pitää ajaa asiaa eteenpäin.

Vastakkaisiakin kommentteja tuli.

- Somessa oli joitain asiattomia kommentteja tyyliin "jos ei jaks, kannattaa erota". Tällaiset kommentit evp-henkilöiden suusta kuulostavat tarpeettomilta, Lukkarinen harmittelee.

Next step

Liitoissa ei haluta jättää asiaa tähän vaan työ jatkuu. Lukkarinen korostaa keskusteluyhteyden tärkeyttä.

- Vaikuttamista tullaan jatkamaan, kunnes asia korjaantuu. Kyselyn tulokset puhuvat puolestaan.

Viita on samoilla linjoilla.

- Nyt olemme iskeneet kyselyn vastauksilla niin sanotusti faktat pöytään. Eduskunta on viestinyt muutosten tarpeesta. Odotan seuraavaksi, että keskustelemme komentajan kanssa, kuinka työaikasuojelua voidaan edistää.

Asiaa on ratkottu neuvottelupöydässä jo kahdesti ilman menestystä. Upseeriliitossa nähdään tämänkin ratkeavan aikanaan neuvotteluteitse.

- Johtavien virkamiesten osalta saimme myönteisen tuloksen usean kuukauden neuvottelun jälkeen. Se on hyvä merkki siitä, että asiat ratkeavat yhteistyössä.

Odotukset työnantajan vastaantulosta ovat korkealla. Huoli siitä, että liitot joutuisivat käyttämään neuvotteluvälikäyttöä oman työaikasuojelun päivittämiseksi ajan tasalle, on tarpeeton. Kyseessä ei ole virkaehtosopimusasia vaan työaikasuojelullinen ongelma. Lukkarinen korostaa yhdenvertaisuutta.

- Epäsuhtaista, jos henkilöstön itse pitäisi ostaa oma työsuojelunsa. Näemme tämän myös työnantajan kilpailukykytekijänä. Tämä on työnantajan vastuulla, muistaen henkilöstön olevan tärkein voimavara. Neuvotellaan ja pohditaan asiaa yhdessä.

Jonkinlainen hintalappu lain päivittämiseksi varmasti muodostuu. Näitäkin laskelmia on tehty. Viita korostaa hintalappua tärkeämpää asiaa, suorituskykyä.

- Kymmenen tai kaksikymmentä miljoonaa euroa on erittäin vähän, kun sillä varmistetaan uusien suorituskykyjen käyttö ja turvataan maanpuolustus. Työnantajan on katsottava tässä kysymyksessä henkilöstöä eikä järjestelmää.

*Puheenjohtaja Sture Fjäder ko-
kee Akavan ja liittojen yhteistyön
olleen hyvää työaikalain päivittä-
miseksi ajan tasalle. Järjestöillä
on tarjota ratkaisuehdotuksia
työnantajalle.*

Tavoite on lähivuosina

Molemmat puheenjohtajat näkevät sotilaallisen harjoituksen tai meripalvelun jälkeisen palautumisjakson olevan osa normaalia työaikasunnittelua lähivuosina. Pikaista ratkaisua odotetaan.

- Työssäjaksamisen parantaminen on kirjattu tavoitteeksi myös hallitusohjelmaan. Puolustusministerin ja komentajan tehtävänä on varmistaa tavoitteen toteutuminen tällä hallituskaudella, Viita muistuttaa tehdyistä kirjauksista.

- Joku kaunis päivä tämä on normaalia elämää, arvioin vuosikymmenen alkupuolta. Asiat ottavat oman aikansa. Jos tahtoa löytyy, hyvinkin nopeasti, Lukkarinen kompaa.

Vaikka nyt työaikalain päivittämistä ajavat voimakkaasti Päällystöliitto ja Upseeriliitto yhdessä, on asia koko Puolustusvoimien henkilöstölle yhteinen.

- Huoli jaksamisesta on yhteinen. Myös tavoite, eli suorituskyvyn turvaaminen kaikissa tilanteissa, on yhteinen, Lukkarinen tiivistää.

- Olemme saavuttaneet välitavoitteen ja nyt jatkamme eteenpäin. Emme luovuta ennen kuin työaikasuoja on kunnossa, Viita lähettää terveiset liittojen jäsenistöille.

Unen määrä sotaharjoituksissa on alhainen

Teksti: Juha Susi Kuva: Työterveyslaitos

Erikoistutkija Kati Karhula

Päälystöliiton ja Upseeriliiton jäsenilleen tekemän kyselyn tulosten vertailu kansainvälisesti on haastavaa. Tutkittua tietoa on saatavilla vähän tai se ei sovellu suoraan hyödynnettäväksi. Vertailun helpottamiseksi liitot teettivät Akava-Worksin tukemana tilaustutkimuksen. Sen tavoitteena oli selvittää mahdollisimman laajasti julkinen tutkimustieto liittyen upseerien työaikoihin ja työhyvinvointiin rauhajan toiminnassa. Tutkimus tehtiin kirjallisuuskatsauksena. Siinä tehdään systemaattinen haku samoilla hakusanayhdistelmillä eri tutkimustietokantoihin, tällä kertaa neljään tietokantaan. Kaikki löytyneet viitteet käydään läpi, ja valittua aihetta käsittelevien tutkimusten tuloksista tehdään yhteenveto. Yleensä tiedonhakua täydennetään tieteellisten artikkeleiden lähdeluetteloiden avulla, ja lisäksi voidaan käyttää vertaisarvioimatonta lähdemateriaalia kuten konferenssijulkaisuja, opinnäytetöitä ja tutkimusraportteja.

- Soveltuvien tieteellisten artikkeleiden varsin rajallisen määrän vuoksi tässä katsauksessa käytettiin kaikkia edellä mainittuja tapoja, erikoistutkija **Kati Karhula** Työterveyslaitokselta avaa katsauksen taustoja.

Työhön sitoudutaan, mutta se myös kuormittaa

Karhulan ja tutkimusprofessori **Mikko Härmän** tekemä katsaus ei anna suoraa vastausta siihen, miten suomalaisen upseerin jaksaminen ja työhyvinvointi vertautuvat kansainvälisesti.

- Yleisesti voidaan sanoa, että työ asevoimissa koetaan merkitykselliseksi ja työhön sitoutuminen on korkeaa. Työssä on myös monia kuormittavia tekijöitä kuten pitkiä työaikoja, komennuksia, aikapainetta ja työstressiä sekä mahdollisesti vaarallisia ja traumatisoivia tilanteita, Karhula kertoo tuloksista.

Enemmistö vertailtavista tutkimuksista oli Yhdysvaltojen ja Iso-Britannian asevoimis-

ta. Näiden tulosten yleistettävyyttä muualle rajoittaa ammattiarmeijakonteksti, taistelukokemuksen yleisyys ja erityisesti Yhdysvalloissa tyypilliset ja muillakin aloilla yleiset hyvin pitkät kokonaistyöajat.

- Lisää tutkimustietoa tarvitaan erityisesti toteutuneista työajoista ja niiden yhteydestä unihiiriöihin, palautumiseen ja psyykkisen ylikuormittumisen tunnistamiseen myös kansainvälisesti.

Vertailuaineistoissa esiintyi niin ikään eri henkilöstöryhmiä. Katsauksen selvyden vuoksi myös kotimaisen aineiston yhteydessä puhutaan vain upseereista.

Unen puute näkyy kohonneena palautumisen tarpeena

Henkilöjärjestöt ovat ajaneet yhdessä erityispalvelumuotojen (sotilaallinen harjoitus, meripalvelu) jälkeistä palautumismahdollisuutta. Joitain yhtymäkohtia löytyi tuloksista.

- Eri maiden tutkimuksissa vuorokautisen unen pituus oli lähes poikkeuksetta lyhentynyt harjoituksissa tai pitkissä työvuoroissa. Sekä pitkät kokonaistyöajat että riittämätön unen määrä ovat muiden alojen tutkimuksissa yhdistetty kohonneeseen palautumisen tarpeeseen.

Se, miten palautumisesta huolehditaan muualla, ei selvinnyt vertailuaineistosta.

- On mahdollista, että tiedonhakupolun ulkopuolelta olisi löytynyt tietoa esimerkiksi psykologisesta työstä irtautumisesta ilman, että on tutkittu työaikoja.

Unen määrässä vertailtavuutta kuitenkin löytyi. Maavoimien sotaharjoituksessa upseerien unen pituus oli unipäiväkirjatietojen mukaan keskimäärin 5,9 tuntia. Eri konteksteissa tehdyissä kansainvälisissä tutkimuksissa vuorokautinen unen pituus oli usein noin kuusi tuntia. Myös kotoa poissaolot kuormittavat.

- Sekä suomalaisten että kansainvälisten konferenssijulkaisujen ja opinnäytetöiden mukaan työn ja muun elämän yhteensovittamisessa on erityisiä haasteita varsinkin komennuksiin liittyen.

Katsauksessa nousi esiin Norja, jossa pitkää valvomista vaativiin tehtäviin valikoituaan univajetta sietäviä henkilöitä. Pitkäkestoista valvomista ja tarkkaavaisuutta edellyttävissä työtehtävissä on käytetty muilla aloilla nokostaukoja.

- Laboratoriotutkimuksissa sekä siviileillä että sotilaille on havaittu, että univajeen vaikutuksessa kognitiivisiin toimintoihin ja oman suoriutumisen arviointiin on suurta yksilöllistä vaihtelua, joten sikäli testaaminen on perusteltua, Karhula vertaa.

Katsaus on luettavissa osoitteessa Upseerien työajat ja työhyvinvointi : kirjallisuuskatsaus (julkari.fi)

Etätyöongelma SOTLK:ssa – miksi epäkohtaa ei korjata?

Teksti: PE:n ja alaisten laitosten alueellinen pääluottamusmies, kapteeni Marko Ylönen
Kuva: Jukka Tiihonen

Mediassa on viimeisen vuoden aikana ollut runsaasti uutisia etätyöstä eri näkökulmista. Yle uutisoi viikolla 11 valtakunnassa olevan edelleen runsaasti työpaikkoja, joissa työtehtävät mahdollistaisivat etätyön tekemisen, mutta siihen ei anneta lupaa. Vaikka Puolustusvoimissa etätyöhön suhtautuminen on ottanut ison harppauksen positiiviseen suuntaan, esiintyy meilläkin tällaista toimintakulttuuria.

On selvää ja todettua, ettei etätyö sovi kaikkiin tehtäviin eikä kaikille henkilöille. Korona-aika on kuitenkin osoittanut, että etätyötä voidaan tehdä paljon laajemmin kuin ennen vuoden 2020 kevättä osattiin ajatella. Toimivan etätyön kokonaishyödyt ovat moninaiset. Puolustusvoimissa aikaisempaa laajempaan etätyöhön siirryttiin suojautumistoimenpiteenä. Sen avulla pyrittiin vähentämään ja rajoittamaan henkilöstön keskinäisiä tapaamisia tartuntariskin minimoimiseksi. Siinä on onnistuttu, ja samalla on saavutettu sekä henkilöön, organisaatioon ja koko yhteiskuntaan liittyviä positiivisia tuloksia.

Olemme saaneet jäseniltämme viime keväästä asti yhteydenottoja etätyön toimimattomuudesta Sotilaslääketieteen keskuksen terveysasemilla. Opistoupseerit työskentelevät siellä hallinnollisissa tehtävissä. Vaikka Puolustusvoimissa mahdollistettiin keväästä 2020 alkaen etätyö ilman rajoituksia ja ilman etätyösopimuksia, ei tämä kuitenkaan ole jalkautunut SOTLK:n terveysasemille. Opistoupseerien etätyösopimukset ovat muuttuneet hakemuksiksi tai käytännössä anomuksiksi. Henkilöstöalan jatkokurssin entinen opettaja tiivisti aikanaan hakemuksen ja anomuksen eron: ”Armoa anotaan, etuisuutta haetaan”. Etätyön mahdollistavissa tehtävissä palvelevat opistoupseerit ovat joutuneet perustelemaan etätyön tarvetta pahimmillaan jopa terveydellisillä perusteilla. Etätyön rajoitteena on lisäksi pidetty henkilön asumista samalla paikkakunnalla kuin missä virka paikka sijaitsee. Oudointa asiassa on se, että lähiesimies, päällikköäkäri, on puol-

tanut etätyötä, mutta organisaatiossa seuraavana toimiva esimies on joko hylännyt sopimukset tai hyväksynyt ne muutettuina. Muutokset ovat koskeneet sopimuksen ajallista rajaamista koko kalenterivuoden sijaan muutamaksi kuukaudeksi. Lisäksi etätyöpäivien lukumäärää on rajoitettu pääsääntöisesti maksimissaan yhteen päivään viikossa ja neljään päivään kuukaudessa tai etätyö on hyväksytty osapäiväisenä etätyönä.

Hallintoyksiköllä on toimivalta päättää etätyösopimusten tekemisestä organisaatiossaan. Toki normit eivät tunne osapäiväistä etätyötä. SOTLK:n johdon suhtautuminen terveysasemien etätyöhön ei kuitenkaan ole tätä päivää. Ongelman aiheuttaa se, ettei päätöksiä ole pystytty perustelemaan hakijoille. Perusteluja on kysytty myös henkilöstön edustajina. Konkreettiset ja ymmärrettävät perustelut puuttuvat edelleen, vaikka niitä on kysytty useaan kertaan. Kaikkiin viesteihin ei ole edes vaivauduttu vastaamaan. Yleismaailmallisia perusteluja on kyllä saatu, mutta niillä ei ole mitään tekemistä tämän ongelman kanssa. Mm. tasapuolisuus ei ole oikea peruste. Tasapuolisuutta ei ole se, että jos jossain tehtävässä ei voi tehdä etätyötä, niin sitä ei tehdä muissakaan tehtävissä. Tasapuolisuutta on se, että samanlaisissa tai keskenään vastaavanlaisissa tehtävissä toimivia henkilöitä kohdellaan samalla tavalla. Esimiestyö ei myöskään ole peruste. Valtakunnassa, muuallakin kuin Puolustusvoimissa, työskentelee esimiehiä etätyössä.

SOTLK:n toimintatapa tässä asiassa kertoo luottamuspulasta. Johto ei luota opistoupseereihin. Samalla johto ei myöskään luota opistoupseereiden esimiehiin. SOTLK:n opistoupseereiden ongelmat etätyön kanssa ovat vain osa SOTLK:n kokonaisongelmaa, koska samat haasteet ovat muillakin henkilöstöryhmillä. SOTLK:n oma ohjeistus ja toimintatavat etätyöhön ovat vanhentuneita eikä SOTLK:ssa noudateta Pääesikunnan ohjeistuksen mahdollistamia joustoja etätyöhön liittyen. Pääesikunnan ohjeet eivät mm. edellytä etätyösopimus-

ten tekemisiä, mutta SOTLK:n terveysasemien henkilöstö joutuu tekemään niitä pahimmillaan vajaan kahden kuukauden välein. On selvää, että tällainen mielivaltainen toiminta laskee henkilöstön työtyytyväisyyttä ja lisää turhaa byrokratiaa. Lisäksi tällainen toiminta aiheuttaa aivan turhaa kuuhun- taan muutenkin haastavana aikana.

SOTLK:n tilannetta on käsitelty yhteistoimintaelimien kokouksissa, myös Puolustusvoimien yt-elimessä (PYTE). Järjestöjen edustajat ovat tuoneet epäkohdan esille, mutta toimintatavat eivät ole korjaantuneet. Ei ole mahdollista, että yhteen hallintoyksikköön tai vain sen terveysasemille on keskittynyt etätyöhön kykenemättömiä henkilöitä ja etätyön johtamiseen kykenemättömiä esimiehiä. Ei ole myöskään mahdollista, että pitkän kokemuksen omaavat opistoupseerit ja heidän esimiehensä eivät tunnista etätyön tekemisen mahdollisuuksia terveysasemilla. Kokonaisuutena tässä on kysymys johtamisongelmasta. Valtakunnallisesti arvostetussa johtamiskoulutusta antavassa organisaatiossa, Puolustusvoimissa, ei uskalleta johtaa epäkohtaa. Kukaan ei halua puuttua tilanteeseen, vaikka ongelma on tunnistettu ja se on ollut pinnalla jo yli vuoden. Henkilöstö ja henkilöstön edustajat ovat tuoneet tyytymättömyytensä esille useaan kertaan, mutta silti esimiehet eivät ole saaneet tilanteeseen muutosta. Koska kysymys ei ole virkaehtosopimusasiasta, emme järjestönä voi riitauttaa asiaa. Olemme pyrkineet vaikuttamaan asiaan yhteistoiminnan keinoin, tuloksetta. Henkilöstö oireilee, kiinnostaa- ko tämä epäkohta oikeasti ketään? Tämän etätyötä koskevan ”pandemian” alkuperä on tiedossa, eikä tähän tarvita rokotteita. Tämä ongelma korjaantuisi helposti virkatie- tä pitkin tapahtuvalla määrätietoisella johtamisella

Yli 40 vuoden edunvalvontaura päättyy kesällä

Teksti: Matti Vihurila

Kuva: Arto Penttisen arkistot

Päällystöliitto ja sen edeltäjät ovat pystyneet hoitamaan jäsenistön-
sä edunvalvonnan tyylikkäästi ja hyvin. Tämä on ollut mahdollista ammattikuntamme korkean järjestäytymis-
asteen ja yhdistys- ja liittotoimijoiden aktiivisuuden sekä asiantuntemuksen avulla. Olkaamme jatkossakin ylpeitä ammattikuntastamme ja jäsentemme ammattitaidosta, eläköityvä järjestöpäällikkö **Arto Penttinen** tietää.

Pitkäaikaisen järjestöpäällikön oma edunvalvontaura alkoi jo peruskurssilla Päällystötoipistossa v. 1981 ja päättyi kesäkuun lopulla, jolloin hän siirtyi eläkkeelle. Ay-asioiden lisäksi Arto on ollut aktiivinen myös siviilipuolella yhteisten asioiden hoitamisessa ja toiminut mm. kotipaikkansa Siuntion kunnanhallituksen puheenjohtajana.

- Peruskurssilla minut valittiin oppilaskunnan ja silloisen Toimipuseeriliiton yhdyshenkilöksi. Kurssin jälkeen aloitin Helsingin Päällystö ry:n hallituksen varajäsenenä, ja siitä ay-ura on jatkunut aina näihin päiviin saakka eli yli 40 vuotta. Päällystöliittolainen edunvalvonta on näytellyt merkittävää osaa elämässäni, Penttinen kertoo.

Edunvalvontaa tehdään kaikkien puolesta ja eteen, riippumatta takin väristä

Sotilasuransa alkuvaiheessa Arto Penttinen palveli runsaat 10 vuotta Kaartin pataljoonassa ja sen jälkeen Sähkötekniikassa tutkimuslaitoksessa. Viimeinen työpaikka oli Pääesikunta, jossa hän palveli toimisto- ja osastoupseerina 1993–2007.

- Jäin keväällä 2007 eläkkeelle puolustusvoimista. Vuoden alusta tuli hakuun liiton järjestöpäällikön tehtävä. Koska asuntolainaa oli vielä jäljellä, mietin, että jotain töitä olisi syytä tehdä. Monivuotinen toimiminen paikallisyhdistyksen eri tehtävissä sekä liiton valtuuston ja myöhemmin Edustajakouksen kokousedustajana oleminen olivat saaneet liiton toiminnan ja sen keskeiset toimijat tutuiksi. Näin järjestöpäällikön tehtävän hienona jatkumona ay-taipaleella. Vuonna 2007 tehtävään tuli valituksi **Antti Kymäläinen**, ja minä lähdin kriha-tehtäviin Kosovoon. Keväällä 2008 Antti lopetti tehtävässä ja paikka tuli uudelleen avoimeksi. Tällä kertaa tulini valituksi.

Kuluneiden lähes 15 vuoden aikana järjestöpäällikkö on ollut todistamassa Päällystö-

liiton toiminnan ja edunvalvontatyön kehittymistä.

- Ehkä keskeisin muutos on nurkkakuntaisuuden väheneminen tai sen kokonaan poistuminen. Vihdoinkin on päästy siihen, että edunvalvontaa tehdään kaikkien puolesta ja eteen, riippumatta takin väristä. Edunvalvonnassa painopiste on myös muuttunut pelkästään prosenttikorotusten seurannasta työolosuhteiden parantamiseen sekä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

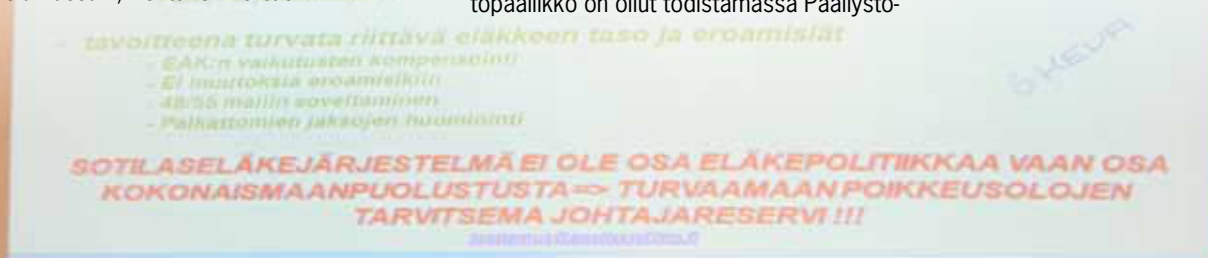
- Aivan viime vuosia lukuun ottamatta minun aikaani ovat leimanneet jatkuvat muutokset, mm. keskusjärjestön vaihto, toimitilojen vaihto, uusi lomakohde, uudet työntekijät, uusi osakehuoneisto sekä puheenjohtajien ja hallitusten vaihdokset. Liitto on näiden vuosien aikana käynyt kovan taistelun ja informoinnin sotilaseläkkeistä ja niiden tarpeellisuudesta maanpuolustuksen osalta. Oman aikani huippuhetkenä nostaisin kärkeen juhlallisten 80-vuotisjuhlien järjestelyt ja toteutuksen.

Arto jättää tehtävänsä hyvillä mielin seuraajalleen **Mika Avelinille**.

- Olen hyvin luottavainen hänen kyvyistään hoitaa ay-uran monipuolista ja keskeistä tehtävää mallikkaasti. Kaikkea ei tietenkään voi heti hallita, joten kysyä saa jatkossakin, hän kannustaa.

Omat suunnitelmat jo toisen eläköitymisen alla ovat selkeät.

- Kuntoa pitää saada nostettua tämän pitkän etätyörupeaman jälkeen, jotta jaksaa eläkepäivistä nauttia. Mökillä olo varmasti lisääntyy huomattavasti, ja siellähän aina riittää puuhasteltavaa. Myös jonkin asteinen kotimaan/Finnmarkin kierros on käynyt mielessä.

Heinäkuun alussa järjestöpäällikön tehtävät vastaanottavan **Mika Avelinin** ay-ura alkoi Parolan päällystöyhdistyksen hallituksessa vuonna 1993.

Samoihin aikoihin perheessä elettiin elämän ruuhkavuosia, eikä aikaa riittänyt kaikkien toimintaan.

- Nuorena miehenä minut rekrytoitiin PARPY:n hallituksen jäseneksi. Kyseinen tehtävä jäi lyhytaikaiseksi, ja luovuin paikastani oma-aloitteisesti. Jääkiekkoerotuomariurani oli siinä vaiheessa jo varsin korkealla tasolla ja paljon vapaa-aikaa vievää. Lisäksi tiesin lähteväni rauhanturva-tehtäviin. Pitkä tauko ay-toiminnasta selittyi myös sillä, että **Melina** syntyi 1999 ja **Niclas** 1 v 5 kk:n päästä 2001. Halusin panostaa jo silloin mahdollisimman paljon perheeseeni. Minulle jäi kuitenkin tuolloin jonkinlainen kipinä kytämään ay-toimintaa kohtaan, Avelin kertoo.

Vuonna 2008 Panssariprikaatissa avautui luottamusmiehen tehtävä, johon Avelin saatiin houkuteltua. Siitä lähtien hän on ollut aktiivisesti mukana edunvalvonnassa ja ay-toiminnassa. Päällystöliiton hallituksessa Avelin on ollut vuodesta 2013 ja maavoimalaisena varapuheenjohtajana 2018–2021. Maavoimien yhteistoimintaelimen jäsenenä hän toimi 2018–2021.

- Pikkuhiljaa vastuuni on aina vaan kasvanut. Syynä varmaankin voidaan pitää sitä, että olen luonteeltani erittäin tunnollinen, palveluhenkinen ja vastuuta kaihtamaton osaaja. Paikallisessa luottamusmies- ja ytelin toiminnassa olen päässyt vaikuttamaan yksittäisten jäsenten ja koko organisaation edunvalvontaan. Monipuolisessa toiminnassani olen aina pyrkinyt pitämään keskiössä laadukkaan jäsenpalvelujen tuottamisen liiton jäsenille. Vastuullani on pitkään ollut liiton hallituksen ja paikallisyhdistyksen asioiden tiedotusvastuu paikallisesti. Antaudun mielelläni liiton paikallisena äänitorvena keskustelemaan päivänpolttavista asioista jäsenistön ja tarvittaessa muiden kesken. Näin olen pyrkinyt avaamaan syvällisemmin tehtyjä ratkaisuja. Annoin aikoinani ay-toiminnalle ja edunvalvontatyölle pikkusormeni, ja se on vienyt mennessään koko miehen.

Ay-toiminta vei mennessään koko miehen

Teksti: Matti Vihurila

Kuva: Mika Avelinin kotialbumi

Monipuolinen kokemus puolustusvoimista ja liiton edunvalvontatyöstä

Mika Avelin odottaa malttamattomana uutta pestiään.

- Aloitan innoista kihisten työskentelyn liiton toimistolla enkä todellakaan ole keksimässä pyörää uudelleen. Liiton toiminta on aikojen kuluessa asettunut oikeisiin uomiinsa. Olen tietenkin valmis tarvittaviin muutoksiin niiden ilmaantuessa. Hakeutumiseeni vaikutti oleellisesti se, että minulla on pitkäaikainen ja monipuolinen hallinnollinen työkokemus puolustusvoimista, jota tukee vankka kokemus liiton yhdistys- ja edunvalvontatoiminnasta. Liitto tulee saamaan minusta pitkäjänteisen, rohkean, paineensietokykyisen ja huumorintajuksen järjestöpäällikön, jolla on äärettömän kova halu palvella muita ja ylläpitää erityisesti mahdollisimman hyvää me-henkeä kaikkien osapuolten kesken. Minulla on vahva usko siihen, että olen tervetullut joukkuepelaaja ja monialaosaja osaksi toimiston henkilökuntaa.

Liiton johtotehtävissä toimiessaan Avelin on nähnyt ja päässyt tutustumaan edeltäjänsä toimenkuvaan.

- Järjestöpäällikön rooli on minulle hyvin tuttu etenkin hallinnon ja talouden osalta. Paikallisyhdistyksen edustajana olen saanut tehdä **Arton** ja liiton toimiston sihteerien kanssa hedelmällistä yhteistyötä. Olen läheltä päässyt seuraamaan Arton työtä ja kaikesta hänen toiminnastaan paistaa läpi pitkäaikainen kokemus tehtävähoidosta. Artoa on helppo lähestyä ja hänen kanssaan on helppoa ja miellyttävää tehdä yhteistyötä.

Kapteeni Mika Avelin, 54 v

(evp. 1.9. lukien)

- Perheeseen kuuluvat vaimo Tanja ja kaksi lasta, joista Melina opiskelee rakennusarkkitehdiksi ja Niclas aloittaa varusmiespalveluksen heinäkuussa.
- Koti Hämeenlinnassa.
- Palvellut koko uransa Panssariprikaatissa.
- Liikunta on koko perheen elämäntapa.

Jäsenet pitävät yhdistykset elossa

Lähes kaikki Rajavartiolaitoksen lentäjät ovat päällystöliittolaisia.

Teksti: Juha Saari Kuvat: Juha Saari ja MvP

Yhdistyslaissa on yksiselitteisesti määrätty, että päätösvalta yhdistyksissä kuuluu niiden jäsenille. Jäsenet voivat käyttää päätösvaltaansa yhdistyksen kokouksessa, erillisessä äänestyksessä, postiaänestyksessä tai tietoliikenneyhteyden tai jonkin muun teknisen apuvälineen avulla suoritettavassa äänestyksessä. Hallintovalta, eli päätösten toimeenpano, puolestaan kuuluu yhdistyksen hallitukselle.

Jäsenyys yhdistyksessä ei pääty siihen, ettei ole kiinnostunut käymään yhdistyksen kokouksissa tai ei halua toimia yhdistyksen luottamustehtävissä. Jäsenyys voi päättyä käytännössä viidellä eri tavalla. 1) Jäsen eroaa, 2) Jäsen erotetaan, 3) Jäsen katsotaan eronneeksi, 4) Jäsen kuolee tai 5) Yhdistys purkautuu tai lakkautetaan. Jäsenyyden päättymisen tavalla tai toisella on syytä merkitä yhdistyksen kokouksessa pöytäkirjaan.

Päällystöliiton jäsenyys

Päällystöliiton sääntöjen 38:n mukaan "Liiton jäseniä voivat olla yksittäiset henkilöt ja rekisteröidyt yhdistykset, jotka toimivat maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden tai kansainvälisen kriisinhallinnan aloilla. Näissä säännöissä Liiton jäsenyhdistyksistä käytetään nimitystä jäsenyhdistys."

Suurin osa Päällystöliitolle jäsenmaksuaan maksavista jäsenistä kuluu johonkin jäsenyhdistykseen yksittäisenä henkilönä ja on sitä kautta Päällystöliiton jäsen. Jäsenyhdistysten jäsenmäärät ovat viimeiset vuosikymmenet olleet jatkuvassa laskussa mm. eläköitymisen johdosta. Uusia opistoupseereita ei enää ole valmistunut vuonna 2003 päättyneen kurssin jälkeen. Upseerikoulutuksen muutoksen jälkeen kurseilta valmistuu nykyisin sotatieteiden kandidaatteja tai maistereita, jotka hakeutuvat pääsääntöisesti muiden kuin päällystöliittolaisten jäsenyhdistysten tarjoamien ammattiyhdistyspalveluiden piiriin. Poikkeusiakin tietysti on kuten jäljempänä tässä artikkelissa saamme lukea.

Henkilöjäsenyys tuli Päällystöliiton säännöissä mahdolliseksi nelisen vuotta sitten. Tällä hetkellä liitossa on 27 henkilöjäsentä. Henkilöjäsenten määrä saattaa tulevaisuudessa kasvaa merkittävästi, jos jäsenyhdistykset purkautuvat ja niistä irralleen jääneet jäsenet etsivät itselleen ammattiyhdistystukea.

Yhdistyksen purkautuminen vai lakkauttaminen?

Yhdistyksen purkautuminen ja lakkauttaminen ovat yhdistyslain mukaan kaksi eri asiaa. Purkautuminen tarkoittaa, että yhdistys

itse päättää lopettaa oman toimintansa. Yhdistys on saavuttanut omat tavoitteensa tai käynyt muuten tarpeettomaksi. Joskus purkautumisen syynä on yhdistyksen liittyminen johonkin toiseen yhdistykseen. Lakkauttaminen puolestaan tarkoittaa sitä, että oikeus toteaa yhdistyksen toiminnan lain vastaiseksi ja se päättää lakkauttaa yhdistyksen toiminnan. Yhdistyksen lakkauttaminen on Suomessa todella harvinaista. Jäsenmäärien dramaattinen putoaminen on ajanut jäsenyhdistykset tekemään erilaisia toimenpiteitä jäsentensä etujen turvaamiseksi. Aikaisemmin hyvinkin elinvoimaisia ja toimivia yhdistyksiä on purkautunut, ja niistä irralleen jääneet henkilöjäsenet ovat hakeutuneet muihin jäsenyhdistyksiin. Osassa yhdistyksiä ei ole reagoitu mitenkään jäsenmäärien putoamiseen. Jäsenyhdistyksessä saattaa olla vielä nimellisesti jäseniä, mutta he eivät ole saaneet esimerkiksi järjestettyä yhdistyksen varsinaista kokousta. Tällaisella yhdistyksellä ei ole virallisesti toimivaltaista hallitusta. Näistä yhdistyksistä ei ole myöskään raportoitu useampaan vuoteen mitään Päällystöliiton toimistolle, joten liitossakaan ei virallisesti tiedetä, mikä tilanne jossain jäsenyhdistyksessä saattaa olla.

Hiljaisuus ja ilmoitusvelvollisuuksien laiminlyönti ei automaattisesti lakkautta yhdis-

tystä ja vapautta sitä velvollisuuksistaan. Vuoden 2016 kesällä Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) poisti listoiltaan kaikki yhdistykset, joista ei ollut kuulunut mitään vähintään 20 vuoteen. Samalla kertaa PRH pani ajan tasalle yhdistysrekisterin. Ehdottomasti parempi vaihtoehto on se, että yhdistys itsenäisesti tekee purkautumistoimet silloin, kun yhdistyksessä on vielä kykeneviä jäseniä päättämään asiasta. Jos yhdistyksellänne on suunnitelmia purkautumisesta, niin kannattaa käydä tutustumassa liiton jäsensivuilta löytyvään ohjeistukseen.

Uusia jäseniä liittoon

Merivartiopäällystö ry. - MvP - piti alkutalvesta yhdistyksensä kokouksen lähikokouksena. Vuodenvaihteessa eläköitynyt puheenjohtaja, kapteeniluutnantti evp. **Jari Nieminen** luovutti yhdistyksen puheenjohtajuuden luutnantti **Anssi Sompille**. Samassa kokouksessa yhdistyksen hallitus koki melkoisen nuorennusleikkauksen, kun lähes kaikki tehtävät kierrätettiin uusille henkilöille.

- Hallituksemme kokoonpano on uudistunut lähes täysin, ja olemmekin joissain asioissa vielä ummikoita, mutta toimimme aktiivisesti ja teemme kaikkemme, että yhdistys pysyisi yhtä toimivana ja kiinnostavana vaihtoehtona kuin aiemmin, uusi puheenjohtaja linjaa tulevaa.

Myös merivartiopäällystössä vanhat merikarhut ovat eläköityneet ripeään tahtiin,

mutta jäsenmäärä ei ole yhdistyksessä kuitenkaan lähtenyt laskuun. Yhdistykseen on liittynyt uusia jäseniä samanaikaisesti, kun vanhoja on eläköitynyt. Yhdistys on saanut uusia jäseniä myös merivartioiden ammatiryhmästä.

- Jäsenistössä on sekä merivartiota että opistoupseereita. Jäsenistö jakaantuu Varvioletentueeseen, Suomenlahden merivartiostoon, Raja- ja merivartiokoululle ja pääasiassa Länsi-Suomen merivartiostoon. Tulevaisuus vaikuttaa tasaiselta, ja tällä hetkellä näyttää siltä, että jäsenistö haluaa jatkaa itsenäisenä yhdistyksenä. Tietysti asiaa pitää tarkastella kriittisesti heti, jos toiminta alkaa hiipua. Jäsenistön eläköitymistä tapahtuu nopealla vauhdilla, mutta toistaiseksi olemme saaneet uusia jäseniä samaan tahtiin, Somppi kertoo johtamastaan yhdistyksestä.

Johtokeskusoperaattorina työskentelevä vanhempi merivartija **Helena Valtonen** on toiminut merivartiopäällystön sihteerinä. Nyt hänet valittiin myös yhdistyksensä varaluottamusmieheksi ja yt-edustajaksi.

- Aion hakeutua Päällystöliiton järjestämiin koulutustilaisuuksiin heti, kun koronatilanne helpottaa. Toivottavasti koulutuksia pystytään pian järjestämään muutoinkin kuin etänä, jotta pääsemme vuorovaikutukseen ja verkostoitumaan muiden liiton jäsenten kanssa. Olisi hienoa, jos vastavaliuista hallituksemme jäsenistä saisi seuraa koulutuksiin, Helena Valtonen toivoo.

Jäsenmäärämme voi jopa kasvaa

Rajavartiolaitoksen lentäjät RALE ry. piti yhdistyksensä kokouksen syksyllä etäyhteyskokouksella. Etäkokousta pidettiin jäsenistön keskuudessa erittäin hyvänä ja mallille toivottiin tulevaisuudessa jatkoa.

- Meidän jäsenistöstämme kohtuu iso osa on kuitenkin työvuorossa koko ajan, joten jäsenistön saaminen kokouksiin on haastavaa, mutta nyt osa pystyi edes osittain kuuntelemaan työn ohessa kokousta, kertoo yhdistyksen puheenjohtaja, yliluutnantti **Juho Tähtinen**.

Rajavartiolaitoksen lentäjien yhdistykseen kuuluu nimen mukaisesti Rajavartiolaitoksen lentäjiä Turun, Rovaniemen ja Helsingin tukikohdista. Yhdistyksessä on jäseninä niin opistoupseereita, sotatieteiden kandidaatteja kuin maistereitakin, kaikki ovat kuitenkin lentäjiä. Eläköityneisiin lentäjiin pidetään aktiivisesti yhteyttä, mutta he eivät enää virallisesti ole yhdistyksen jäseniä.

- Meillä on vuosittain perinteenä käydä koulutamassa laivalla, johon on kutsuttu myös eläkeläiset. Koronarajoitusten vuoksi emme ole kahteen vuoteen pystyneet laivalle menemään, Tähtinen kertoo.

Henkilöstövalintojen suhteen tilanne lentäjien yhdistyksessä on hyvä. Luottamustehtäviin halukkaista on jopa ylitarjontaa. Vaikka yhdistyksen jäsenistö on sijoittunut lähes ympäri Suomen, niin luottamustehtävien valinnassa ei ole käytetty alueellisia kiintiöitä.

- Ei ole mitään systeemiä, vaan kaikki halukkaat ovat päässeet tehtäviin. Vielä kertaakaan ei olla päästy äänestämään. Aina meillä on ollut sopuvaalit, Tähtinen kertoo luottamustehtävien jaosta yhdistyksessä. Rajavartiolaitoksen lentäjät ovat olleet erittäin tyytyväisiä Päällystöliitosta saamaansa tukeen ja ennen kaikkea ammattiyhdistyskoulutukseen.

- Tuki, jota tällä hetkellä saadaan, on hyvin mitoitettua. Jäsenpalveluja ja -etuja voi toki aina olla enemmän, jos hyviä yhteistyökumppaneita löytyy. Yhdistyksen tulevaisuus näyttää hyvältä ja todennäköisemmin jäsenmäärämme kasvaa kuin pienenee seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kannustamme jäseniämme osallistumaan aktiivisesti liiton järjestämiin koulutustilaisuuksiin. Ainakin itse aion olla aktiivinen koulutuksien suhteen, Tähtinen kommentoi.

Kapteeniluutnantti evp. Jari Nieminen luopui puheenjohtajuudesta hyvillä mielin.

-Yhdistykseemme on saatu uusia jäseniä ja hallituksessakin on tapahtunut sukupolvenvaihdos.

Yhdistysten tarjoamat lomakohteet

Teksti: Juha Saari ja yhdistysten verkkosivut Kuvat: Yhdistykset

Päällystöliiton lomakohteiden arvonta kesän osalta suoritettiin maaliskuun alussa. Kesäajalle hakemuksia oli saapunut ennätysmäärä, joten kaikille halukkaille ei riittänyt lomavuoroja liiton majoille. Kesäkausi 2021 on käytännössä lähes täyteen varattu. Jos arvonnassa ei ollut tuuria ja jäit paitsi haluamastasi mökkilomasta, niin vielä on mahdollisuus tarkastaa liiton jäsensivuilta varaustilanne ja etsiä mahdollisia peruuntuneita aikoja. Vapaita aikoja voit myös tiedustella liiton toimistolta jäsensivuilta löytyvällä hakulomakkeella. Päällystöliiton kohteiden lisäksi myös muutamilla paikallisyhdistyksillä on tarjolla lomakohteita, joita he vuokraavat paitsi omille jäsenilleen, myös muille Päällystöliiton jäsenille ja Evp-yhdistyksen jäsenille. Ulkopuolisten on mahdollista vuokrata kohdetta silloin, kun yhdistyksen oma jäsenistö ei ole sitä varannut. Suunnista suoraan liiton jäsensivuille ja käy tutustumassa yhdistysten tarjoamiin erilaisiin lomailumahdollisuuksiin Jäsenpalvelut/Jäsenedut-osiossa. Lomakohteiden varauskalentereista selviää, vieläkö tulevalle kesälle on vapaita ajanjaksoja. Paikallisyhdistyksiltä vuokraamalla parannat heidän lomakohteidensa käyttöastetta ja samalla tuet yhdistysten edun-

valvontatyötä. Yhdistyksiltä löytyy tarjolle ainakin seuraavia kohteita:

Vauhkola Äänekoskella

Luonetjärven päällystöyhdistys ry. vuokraa omistamaansa talviasuttavaa hirsimökkiä Äänekoskella Kiimasjärven rannalla. Mökkiä kutsutaan Vauhkolaksi. Mökki on rakennettu yhdistyksen talkoovoimin vuonna 2008 noin 5 000 m² rantatontille pieneen niemeen. Vauhkolassa on olohuone, avokeittiö sekä kaksi makuuhuonetta + parvi. Mökistä löytyy myös kaksi wc:tä, puusauna sekä suihkutilat. Makuutiloissa on seitsemän sänkyä, levitettävä vuodesohva ja kolme kpl varapatjoja. Keittiöstä löytyy astianpesukone, liesi, jääkaappipakastin, kahvinkeitin, leivänpaahdin, mikro ja kaikki ruoan valmistukseen tarvittavat välineet sekä astiasto 12 hengelle. Mökiltä on luonnollisesti takka, tv sekä tarvittavat siivousvälineet ja aineet. Mökille tulee vesiosuuskunnan vesi. Jätevesien käsittely on hoidettu omalla pienpuhdistamolla. Vauhkola ympäristöineen tarjoaa erinomaisen paikan luonnonläheisen ja rauhallisen loman viettoon. Kiimasjärvi on kalamiesten juttujen perusteella kalaisa järvi, josta saa hyvin muun muassa kuhaa. Kämpältä löy-

Vauhkolassa on tarjolla kaikki onnistuneen loman edellytykset.

tyt soutuvene lomailijoiden ja kalastajien käytettäväksi. Lemmikkieläinten tuonti mökille on sallittua.

Kämpän osoite on Jaakkolantie 134, Äänekoski. Lisätietoja Vauhkolasta ja mm. kämpän varauskirjan löydät Luonetjärven päällystöyhdistyksen kotisivuilta <https://www.luopy.fi/vauhkola>.

Vauhkolaan ollaan tyytyväisiä

Mökillä on ehkä parasta sen sijainti. Kohde on veden äärellä Kiimasjärven rannalla ja rauhallisella paikalla. Mökillä voi harrastaa samoilua, veneilyä, kalastusta, grillailua, uintia, frisbee-golfia sekä eri seurapelejä. Lisäksi syksyisin voi myös sienestää ja marjastaa. Erityisen hyvää on karpalosuoja, jotka sijaitsevat aivan lähimaastossa, kertoo mökin tyytyväinen käyttäjä **Markku Ivanoff**.

Ivanoff on 54-vuotias, peruskurssia 47 ja siirtynyt eläkkeelle ILMASK:sta 1.1.2018. Perheeseen kuuluu vaimo ja lapset, 17-vuotias Tiia ja 13-vuotias Timi. Markku kertoo harrastavansa kaikenlaista rakentelua ja kalastusta silloin tällöin.

- Tulomme kehityksen kehdestä Tikkakoskelta ja vierailimme Saarijärven Vauhkolas-
sa eli LuoPy:n mökillä yleensä kaveriperhei-
den kanssa, ja joskus myös oman perheen
voimin. Vauhkolassa tulee vietettyä vapaa-
aikaa 2–4 kertaa vuodessa. Olemme käy-
neet mökillä pääasiallisesti kevät-, kesä- ja
syksyisin. Talvella emme ole käyneet,
mutta varmaan ensi talvena voisi näin teh-
dä. Pilkkiminen Kiimasjärvellä voi olla koke-
misen arvoinen, Ivanoff pohtii.

- Olen kuullut, että mökistä oltaisiin mahdol-
lisesti luopumassa, eli laittamassa myyntiin
ja vaihtoehtoisesti hankittaisiin kiinteistö
Himokselta. Kiinnostavat aktiviteetit ovat
mielestäni Himoksella vähäiset, kun tuo
laskettelu ei esimerkiksi kiinnosta talvisin
ja kesäisin festarit vielä vähemmän. Aion
siis käyttää Vauhkolan mökkiä niin kauan
kuin se on yhdistyksen jäsenenä mahdolis-
ta, jatkaa Ivanoff.

Luonetjärven päällistöyhdistyksessä on
keskusteltu Vauhkolan tulevaisuudesta jo
moneen eri otteeseen. Yhdistyksessä ei
ole kuitenkaan tehty mitään päätöksiä asi-
asta.

- Aikaisemmissa yhdistyksen kokouksissa
on tuotu esiin vaihtoehto, jossa Vauhkolas-
ta luovutettiin ja saaduilla varoilla hankit-
tiin lomaosake esimerkiksi Himokselta.
Nämä esitykset ovat pohjautuneet siihen
ajatukseen, että yhdistyksessä väki vää-
jäämättä vähenee eläköitymisen myötä.
Erämökin hoitamiseen ei ole helppoa löy-
tää enää tekijöitä yhdistyksen jäsenistöstä.
Keskuspaikasta hankittavaan lomaosake-
keeseen olisi saatavilla isännöitsijäfirma
huolehtimaan kiinteistöstä. Yhdistyksen
hallitus aikoo selvittää jäsenistönsä kan-
nan, ennen kuin olemme tekemässä mi-
tään toimenpiteitä asian suhteen, Luonet-
järven päällistöyhdistyksen puheenjohtaja
Ville Salmenhaara kommentoi.

Päällistökerhon rantamaja Säkylässä

Huovinrinteen päällistöyhdistys ry. vuok-
raa omistamaansa armeija- ja erähenkises-
ti sisustettua rantamajaa Säkyllän Pyhäjär-
vellä. Majassa on iso tupa (jossa keittiö ja
takka), kaksi makuuhuonetta, kaksi pesu-
huonetta ja iso sauna sekä wc. Maja so-
pii lomakäyttöön ja esimerkiksi kalastus- ja
metsästystukikohdaksi. Rantamajaa käytet-
tään myös saunailtojen, perhejuhlien ja pik-
kujoulujen pitopaikkana.

Majasta löytyy kattava esittely kuvineen
Nettimökki-palvelussa osoit-
teesta <https://www.nettimokki.com/sakyla/7299>. Sivujen kaut-
ta näkee myös varaustilanteen,
vuokrauhinnaston ja tietysti pääsee te-
kemään varauksen. Omatoimisille Google

Markku Ivanoff on tyytyväinen Vauhkolan tarjoamiin luontoelämyksiin.

Lappeenrannan päällistöyhdistyksen lomaosake Tahkolla sijaitsee keskeisellä paikalla,
ja sieltä on matkaa Tahkon Piazzalle viisi kilometriä.

Maps-tutkimusmatkailijoille tiedoksi mökin
osoite: Pioneeritie 160, 27800 Säkyllä.

Lomaosake Tahkolla

Lappeenrannan päällistöyhdistys ry. tar-
joaa vuokralle Tahkolla sijaitsevaa lo-
maosaketta. Paritalohuoneistossa on
olohuone + parvi, tupakeittiö, kaksi makuu-
huonetta, vaatehuone, pesuhuone, sauna
ja kaksi wc:tä. Huoneisto on täysin kalus-
tettu 6–8 hengelle. Huoneiston kerrosala

on 75 + 15 m². Lomaosake sijaitsee kes-
keisellä paikalla, ja sieltä on matkaa Tah-
kon Piazzalle viisi kilometriä.

Huoneiston osoite on Tammikuja 3, huo-
neisto 3, 73310 Tahkovuori.

Tahkolla on tarjolla aktiviteetteja vaativan-
kin lomailijan makuun. Tahkon tarjontaan
voit tutustua osoitteessa www.tahko.com.
Varaukset ja tiedustelut tulee tehdä Tahkon
mökki-isännän kautta, ensisijaisesti sähkö-
postilla tomi.kontinen@mil.fi tai puhelimella
044 322 2338.

Uuden rajavartioaseman perustaminen Ivaloon odottaa päätöstä

Teksti: Matti Vihurila Kuva: Juha Saari (Kuva otettu Lapin rajavartioston luvalla)

Raja-Joosepin ja Ivalon rajavartioasemien toimintojen yhdistämisestä on käyty keskustelua aika ajoin vuosien saatossa. Lapin rajavartiosto (LR) selvitti viime vuoden aikana Raja-Joosepin ja Ivalon rajavartioasemien toimintojen yhdistämisen vaikutuksia. Tehdyn selvityksen taustalla oli molempien rajavartioasemien toimitilojen tulevat peruskorjaukset ja rakentamiset sekä Rajavartiolaitoksen rahoitusmahdollisuudet erilaisiin kiinteistöhankeisiin tulevaisuudessa.

- Isossa kuvassa tarkasteltuna Ivalon kasarmialuehanke viranomaiskiinteistöineen tarjoaa Rajavartiolaitokselle tilaisuuden varmistaa rajavartioasemien toimintojen yhdistämisen edellyttämät riittävät ja asianmukaiset toimitilat. Tämä ei välttämättä kasarmialuehankkeen jälkeen olisi enää mahdollista supistuvien rahoitusten vuoksi. Tällä hetkellä päätöstä uuden rajavartioaseman perustamisesta Ivaloon ei ole vielä tehty, kertoo Lapin rajavartioston apulaiskomentaja, everstiluutnantti **Janne Kurvinen**.

Ivalon koko kasarmialue tulee uudistumaan lähivuosien aikana perusteellisesti. Hanke on osa Rajavartiolaitoksen toimitilahallinnon kiinteistöohjelmaa, joka toimeenpannaan yhteistoiminnassa Senaatti-kiinteistöjen kanssa.

- Rajavartiolaitoksen toimintoja varten alueella puretaan osa vanhoista rakennuksista

ja rakennetaan täysin uusia rakennuksia, muun muassa varusmieskoulutusta antava Rajajääkärikomppania saa täysin uudet tilat, samoin kuin rajavartioasema. Rajavartioaseman kanssa samaan uudisrakennukseen tulee myös poliisin tilat. Yhdessä sekä rajavartioaseman että poliisin tilat muodostavat kasarmialueella oman viranomaiskiinteistön, Kurvinen sanoo.

LR:n perustehtävät eivät ole muuttumassa

Ensimmäiset rakennustyöt kasarmialueella alkavat näillä näkymin kesällä 2022, ja viimeisten rakennustöiden tulisi valmistua vuoden 2023 lopussa.

- Samaan aikaan, kun alueella aktiivisesti tehdään rakennustöitä, tulee Lapin rajavartioston toimintojen ja RVLE:n alueellisten tukipalvelutoimintojen pystyä pyörimään lähes normaalisti. Tämä vaatii huolellista suunnittelua ja rakennustöiden rytmittämistä, Kurvinen toteaa.

Lapin rajavartioston perustehtävät eivät pohjoisella alueella muutu. Itärajan valvonasta ja rajatarkastuksista sekä kriisivalmiudesta huolehdittaisiin jatkossa vähintään yhtä hyvin kuin tähänkin saakka on tehty.

- Ammattitaito ja osaaminen ovat molemmilla rajavartioasemilla jo nyt huippuluokkaa, eivätkä henkilöstön tiedot ja taidot katoaisi vartioasemien yhdistyessä mihinkään. Siihen, miten esimerkiksi partiointi ja

valvontatoiminta käytännössä pohjoisella alueella olisi järkevintä ja tehokkainta järjestää, vaikuttaa uuden rajavartioaseman sijoittuminen fyysisesti Ivaloon. Mahdollisesti liikkuminen alueella lisääntyisi, mikä puolestaan asettaa vaatimuksia esimerkiksi käytettävälle ajoneuvokalustolle ja sen elinkaarenhallinnalle, Janne Kurvinen visioi.

Uusien kiinteistöjen ohella myös kaikki toiminta suunnitellaan uusiksi

Ivalon kasarmialuehanke vaikuttaa ensisilmäyksellä vain yhdeltä isolta kiinteistöhankeelta, mutta Kurvisen mukaan siinä on kyse paljon kokonaisvaltaisemmasta muutoksesta. Käytännössä kaikki toiminta alueella suunnitellaan uusiksi.

- Tämän vuoksi Lapin rajavartiostolle onkin tärkeää, että Ivalon kasarmia-alueella työskentelevää henkilöstöä kuullaan ja huomioidaan jo suunnitteluvaiheessa ja että heidät pidetään tietoisena rakennustöiden etenemisestä. Yhdessä tekemisen tavoitteena on löytää ne ratkaisut, joilla pärjätään taas useampi vuosikymmen eteenpäin - jotta kykenemme olemaan jatkossakin turvana pohjoisen kaikissa oloissa, Kurvinen korostaa.

Uuden rajavartioaseman hallinnollisia ja työjohtollisia tehtäviä varten olisi tarkoituksenmukaista muodostaa yksi rajavartioaseman johto-osa. Tämä tarkoittaisi

käytännössä sotatieteiden maistereita ja opistoupseereita ajatellen Lapin rajavartiostossa yhden rajavartioaseman päällikön tehtävän vähenemistä.

- Samaan aikaan kuitenkin myös palveluksessa olevien opistoupseerien kokonaismäärä vähenee Lapin rajavartiostossa vuosi vuodelta. Palvelusuransa loppupuolella olevat kokeneet ja ammattitaitoiset opistoupseerit ovat työskennelleet pääsääntöisesti vartioston esikunnan eri tehtävissä, mutta myös päällikkötason tehtävissä rajavartioasemilla. Näin tulee olemaan myös jatkossakin, everstiluutnantti Kurvinen vakuuttaa.

Kimmo Louhelainen arkistot

Kapteeni Kimmo Louhelainen

Rajavartioasemien yhdistäminen vähentää päällikkötason tehtäviä

Kapteeni **Kimmo Louhelainen** (51 v) on toiminut Raja-Joosepin rajavartioaseman päällikkönä kesästä 2018. Vartioasemalla työskentelee tällä hetkellä 60 henkilöä, ja sen päätehtävänä on rajaturvallisuuden ylläpitäminen toiminta-alueellaan, johon sisältyy mm. noin 60 km Venäjän vastaista rajaa. Se vastaa myös rajatarkastuksista Raja-Joosepin kansainvälisellä rajanylityspaikalla. Korona-pandemian aikana lisätehtävänä yhdessä Ivalon rajavartioaseman kanssa on Inarin ja Utsjoen kuntien alueella vastata Norjan rajan rajavalvonnasta ja -tarkastuksista.

Mitä Raja-Joosepissa ajatellaan vartioasemien yhdistämisestä?

Toteutuessaan Ivalon uuden rajavartioaseman henkilöstö koostuu pääosin Raja-Joosepin ja Ivalon nykyisen rajavartioaseman henkilöstöstä. Tehtäviin voi tuki hakeutua henkilöstöä muualtakin. Hanke on kesken, ja sen operatiivista toimintaa, rakennuskonkaisuus- ja kalustoa on alettu suunnitella.

Suunnitteluun osallistuu johtoa ja henkilöstöä molemmilta rajavartioasemilta.

- Henkilöstö määrä tulee alustavien suunnitelmien perusteella olemaan noin 70 henkilöä. Ajatuksena on ollut henkilöstön joustava käyttö kaikkiin tehtäviin yhden johdon alaisuudessa. Johtajien määrä tulee väheneeseen, koska yhdistämisessä katoaa yksi päällikön ja yksi varapäällikön tehtävä. Toiminta-alue laajenee huomattavasti, itä-rajaoisuus kaksinkertaistuu, ja lisäksi uusi rajavartioasema vastaa alueellaan Norjan rajan valvonnasta. Lisäksi se vastaa rajatarkastuksista niin maarajan kansainvälisellä rajanylityspaikalla Raja-Joosepissa kuin Ivalon lentoasemalla, Louhelainen kertoo. Louhelainen on Raja-Joosepin ainoa opistoupseeri. Hänen mielestään opistoupseerien osaamista ja kokemusta tuli hyödyntää loppuun asti.

- Opistoupseerit ovat uransa loppupuolella hyvin usein päällikkö/varapäällikkö-tasoisissa tehtävissä. Mielestäni sen tulee näin ollakin, ja tässä Rajavartiolaitos on toiminut hyvin – kokemustamme arvostetaan.

Yhdistäminen selkeyttäisi toiminnan suunnittelua ja johtamista

LR:n esikunnassa teknisenä ja suunnittelu-upseerina palveleva kapteeni **Matti Pekkala** (42 v) toimii kasarmihankkeessa vartioston edustajana ja linkkinä Ivalon alueen operatiivisten käyttäjien, suunnittelijoiden sekä vartioston johdon välillä.

- Pyrin osallistumaan kaikkiin alueen kehittämiseen ja kiinteistöihin liittyviin suunnittelukokouksiin, jotta vartioston eri operatiiviset sekä muut toiminnalliset tarpeet tulevat huomioitua kiinteistöhankkeiden suunnittelussa.

Kokonaisuudessaan Ivalon kasarmihankkeessa on kyseessä useiden eri toimipisteiden työskentelyolosuhteiden parantamisesta. Nykyiset kiinteistöt ovat vanhoja, suunniteltu huomattavasti pienemmille henkilö-/materiaalimäärille, ja etenkin vanhasa kasarmikiinteistössä, jossa on myös materiaalikeskustoimintoja, on tutkittu ja todettu olevan eriaisteisia sisäilmaongelmia.

Rajavartioasemien osalta merkittävin muutos olisi se, että Ivalon suunnalla tulisi toimimaan tulevaisuudessa enää yksi suuri työyhteisö nykyisen kahden pienehköön työyhteisön sijasta.

- Tämä varmasti selkeyttää toiminnan suunnittelua ja johtamista sekä tuo henkilöstölle entistä vaihtelevampia työtehtäviä. Luonnollisesti näin iso muutos aiheuttaa henkilöstön puolella paljon kysymyksiä ja epävarmuutta. Tärkeää onkin, että päätös mahdollisesta yhdistymisestä saatetaan nopeasti vahvistettua, jotta sitä voitaisiin suunnitelmallisesti alkaa viemään eteenpäin niin, että myös henkilöstön ääni saatetaan mahdollisimman hyvin kuuluviin hankkeen eri vaiheissa, Pekkala painottaa.

Voisiko erikoiskoulutuskursseja hyväksilukea henkilövalintoja tehtäessä?

Pekkalan näkemyksen mukaan jäljellä olevien opistoupseerien kokemus, ammatti-

taito ja osaaminen tulisi ulosmitata vartioaseman päällikköiden, varapäällikköiden ja esikunnan toimialajohtajien/vast. tehtävissä.

- Eräs järjestelmän luoma ongelma on se, että opistoupseerin täydennyskoulutuksen jälkeen ei kaikille ole järjestetty mahdollisuutta osallistua jatkokoulutukseen. Näin ollen potentiaalinen voimavara on jäämässä hyödyntämättä Rajavartiolaitoksessa, kun vaativimpien tehtävien edellytyksiin on kirjattuna aina opistoupseeritaustaisen hakijan kohdalle jatkokurssin suorittaminen. Voitaisiko esim. harkita, että täydennyskurssin käyneiden osalta tiettyjä erikoiskoulutuskursseja hyväksiluettaisiin, kun nykyään ja tulevaisuudessa tehdään henkilövalintoja vaativimpiin tehtäviin, Pekka la ehdottaa.

Rauhanturvaajien rekrytoija siirtyy reserviin

Tekstit ja kuva: Matti Vihurila

Osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan on Puolustusvoimien neljäs päätehtävä. Yhä useamman ammattisotilaan palvelusurallaan on sisällynyt ja tulee jatkossakin sisällyttämään osallistuminen johonkin kriisinhallintaoperaatioon. Maavoimien esikunnan henkilöstöosastolla työskentelevä kapteeni **Ilpo Reinikainen** (55 v) on viimeiset seitsemän vuotta suunnitellut ja valmistellut palkatun henkilöstön käyttöä eri operaatioissa. Ennen tätä hän on työskennellyt pitkään henkilöstöhallinnon tehtävissä niin joukko-osastossa, maanpuolustusalueen esikunnassa kuin Pääesikunnassakin sekä kriisinhallintatehtävissä Afganistanissa ja Libanonissa.

- Tehtäväni on ollut Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen palkatun henkilöstön rekrytointi Maavoimien sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin, pl. kriha-joukon komentajat, everstit ja siitä ylöspäin olevat sekä VL 9A - VL 10 -tason tehtäviin rekrytoitavat. Tehtävään määräysten, palvelussuhteen jatkamisen ja päättämisen valmistelut ja päätösten laatiminen ovat osa työtäni. Osallistun lisäksi henkilöstötyksikkötyyppien laatimiseen ja niiden muokkaamiseen sekä opastan ja ohjaan kriha-henkilöstöasioissa Maavoimien johdossa olevia operaatioita, Reinikainen kertoo työstään.

Tehtävä on valtakunnallinen suunnittelutehtävä, jossa vaikutetaan kaikkiin henkilöstöryhmiin ja kaikkiin hallintotasoihin. Se tarjoaa mahdollisuuden asioida erilaisten ihmisten kanssa, erilaisissa tilanteissa ja parhaimmillaan kriha-kokemusten kautta laajentamaan henkilöstön osaamista.

- Haasteet aiheutuvat monista eri syistä: kriha-operaatioissa ja -organisaatioissa tapahtuvat muutokset, joskus hyvinkin lyhyellä varoitusaajalla; hallintoyksiköiden henkilöstötilanteen muutokset tai yksittäisistä henkilöistä ja heidän elämän- ja terveystilanteistaan. Asioilla on kuitenkin tapana järjestyä, ennemmin tai myöhemmin.

Kriisinhallintaoperaatiot ja niiden tehtävät entistä vaativampia

Muutos perinteisistä rauhanturvaamistehtävistä sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin on laajentanut tehtävätasojen ja -valikoiman kirjoa. Siirtyminen kehityskustelurytmissä etenevään vuosisuunnitteluun ja ns. ylivuotiseen henkilöstösuunnitteluun, jossa henkilöstöä suunnitellaan kahden, osin kolmen vuoden aikajaksolle eteenpäin, on ollut erittäin hyvä muutos. Sen myötä on päästy pitkäjänteisempään henkilöstösuunnitteluun ja näin mahdollistetaan tarkempi ja laajempi osallistuminen esim. valmistaviin kriha-kursseihin ja -koulutuksiin. Muutos näkyy myös opistoupseerien kriha-tehtävissä.

- Opistoupseerien tehtävät ovat aikojen saatossa muuttuneet entistä vaativammiksi ja painottuvat mm. eri toi-

mialojen asiantuntija- ja toimialajohtajatehtäviksi esim. henkilöstö-, huolto- ja johtamisjärjestelmäaloilla, Reinikainen tietää.

Elokuussa reserviin siirtyvä kapteeni Reinikainen on tyytyväinen uravalintaansa, joka on mahdollistanut työskentelyn puolustusvoimien eri hallintotasoilla.

- Virka-ura on tarjonnut hienoja elämyksiä ja kokemuksia. Olen kohdannut mielenkiintoisia ihmisiä, monimuotoisia haasteita ja huvittoman hauskoja hetkiä tuhansittain enkä päivääkään vaihtaisi pois. En edes niitä kaikkein haastavimpia, koska ne ovat kasvattaneet ja opettaneet paljon! Puolustusvoimat on ollut minulle erittäin mielenkiintoisen ja monin tavoin palkitsevan työnantajan.

Korona sotkee uuteen tehtävään perehtymistä

Karjalan prikaatin esikunnan koulutusosastolla osastoupseerina palveleva kapteeni **Petri Servo** (48 v) siirtyy Maavoimien esikuntaan jatkamaan kapteeni **Ilpo Reinikaiselta** vapautuvaa tehtävää. Tällä hetkellä reservin koulutuksen suunnittelusta, valvonnasta ja ohjeistuksesta Karjalan prikaatissa vastaava Servo tulee jatkossa rekrytoimaan henkilöstöä Maavoimien johdossa oleviin kriisinhallintatehtäviin. Hänellä itsellään ei ole aiempaa kriisinhallintakokemusta, mutta odottaa mielenkiinnolla tulevaa tehtäväänsä. Tehtävä kuuluu OUKES:n piiriin ja siihen on ollut mahdollista hakea kaikkialta Puolustusvoimista.

- Minulta tiedusteltiin, olisinko mahdollisesti kiinnostunut tästä tehtävästä. Asiaa jonkin aikaa mietittyäni päätin hakeutua tehtävään, koska se tarjoaa mahdollisuuden oppia jotain uutta. Lisäksi työmatkani lyhenee ja vähentää autossa istumista noin 40 minuuttia päivässä, Mäntyharjulla asuva Servo perustelee työpaikan vaihdosta.

Korona-pandemia on vaikeuttanut monia arkisia asioita ja näkyy mm. perehdyttämisessä.

- Ilpo ja tuleva esimieheni ovat hoitaneet perehdyttämisen tähän mennessä hyvin, vaikkakin korona on aiheutunut melko lailla haasteita. Perehdyttämissuunnitelmaa on jouduttu muuttamaan useita kertoja, jolloin nykyisen työtehtävän ja perehdyttämisen yhteensovittaminen on ollut ajoittain vaikeaa. Itsenäiseen perehtymiseen liittyvää materiaalia on melko paljon, ja niihin perehtymiseen pitäisi löytää oma aikansa normaalin päivätyön ohessa, Servo kertoo.

Moniin asioihin on vielä perehdyttävä huolella, jotta elokuussa voi astua Reinikaisen jättämiin suuriin saappaisiin. Tulevan tehtävän kaikkein keskeisin asia on kuitenkin jo kirkkaana mielessä.

- Oikean henkilön löytäminen oikeaan kriisinhallintatehtävään on sekä suurin haaste että mahdollisuus, kapteeni Servo on tiedostanut.

Ilpo Reinikaisen (oik.) ja Petri Servon tehtävien vaihtoon sisältyy tutustuminen keskeisiin yhteistyökumppaneihin Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa. Porin prikaatissa Säkylässä he perehtyvät reserviläisten rekrytoinnista vastaavan sektorin toimintaan sekä rauhanturvajien koulutuksesta huolehtivaan Kriisinhallintakeskukseen. Säkylästä matka jatkuu Pääesikuntaan.

Puolustusvoimain lippujuhlan päivänä 4.6. kapteeni Ilpo Reinikainen palkittiin sotilaallisista ansioistaan 4. luokan Vapaudenristillä miekkoinen.

Jani Laine maavoimaiseksi varapuheenjohtajaksi

Päällystöliiton hallitus on valinnut keskuudessaan kapteeni Jani Laineen maavoimaiseksi varapuheenjohtajaksi 1.6. alkaen. Laine palvelee Porin prikaatin Niinisalon toimipisteen Materiaalikeskuksessa. Laine toimii hallituskauden loppuun Päällystöliiton edustajana Maavoimien yhteistoimintaelimessä. Hänen varamiehenään toimii yliluutnantti **Pasi Pirkkalainen** Maasotakoululta, Henkilöstöosastolta Haminasta.

Aaria

Marko Jalkanen jatkaa Aarian hallituksen puheenjohtajana

Aaria on kolmen eri työttömyyskassan (JATTK, Statia ja JYTK) fuusiona muodostunut palkansaajakassa. Jäseniä kassassa on noin 110 000, ja 35 ammattiliittoa on vakuuttanut jäsenensä työttömyyden varalta Ariassa. Työttömyyskassan ensimmäinen varsinainen edustajistokokous järjestettiin verkkokokouksena 20.5. Kokouksen tavoitteena oli muun muassa vahvistaa tilinpäätökset ja valita uusi hallitus kolmen vuoden toimikaudelle.

Fusion valmistelun aikana kassan hallituksen johtajana on toiminut Päällystöliiton pääluottamusmies Marko Jalkanen. Hänet valittiin jatkamaan tehtävässä seuraavan kolmivuotiskauden. Tehtävälistalla on ainakin fuusion jälkihoitoa.

- Hallituksen on päätettävä strategiasta, ts. mihin Ariassa jatkossa pyritään. Meidän tulee määrittää suunta, johon kassaa halutaan kehitettävän. Lisäksi kassan noin 50 työntekijän palkkojen yhteensovittaminen on vielä kesken, ja ne vaativat harmonisointia, jotta saamme samaa tehtävää tekevien palkat samalle tasolle.

Päällystöliittolaisia jäseniä on ollut kassan edunsaajina vähän. Jalkanen näkee kuitenkin liiton aktiivisen osallistumisen kassan toimintaan tärkeänä.

- Se on Päällystöliitonkin etu, että olemme mukana luomassa taloudellisesti vahvaa ja

jäsenmaksultaan edullista työttömyyskassaa, jonka toiminta säilyy elinvoimaisena ja palvelut laadukkaina fuusion jälkeenkin. Nyt meillä palvelut toimivat hyvin ja niin niiden halutaan toimivan myös jatkossakin.

Kokous päätti jäsenmaksun olevan edelleen euromääräisen ja samansuuruisen kaikilta jäseniltä. Sen suuruus määritetään kassan hallituksen toimesta.

- Hallitus esittää aikanaan talousarvioesityksen osana jäsenmaksun määrää. Finanssivalvonta sitten puolestaan vahvistaa sen. Viime vuosi oli koronasta johtuen taloudellisesti haastava, kun etuushakemusten määrä kasvoi räjähdysmäisesti, mutta fuusion myötä talous on tällä hetkellä tasapainossa.

Koronarokotuksiin työajalla

Sekä Puolustusvoimat että Rajavartiolaitos ovat antaneet ohjeet koronarokotuksessa käynneistä työajalla. Ohjeiden mukaisesti virkamiehellä on oikeus käydä koronarokotuksessa työaikana, jollei se ole vaikeudetta mahdollista muuna aikana.

Kyseiset matkat rokotuksiin eivät ole virkamatkaperusteisia, jolloin niihin ei voi käyttää virastojen autoja. Samoin käynneistä ei saa aiheutua ylitöitä tai liukumien plussalogoja. Etätyöpäivien käyttöä suositetaan kyseiseksi päiväksi.

Vaikka monet ovat saaneetkin ensimmäisen rokotuksen jo lehden ilmestyessä, kannattaa tämä muistaa myös toisen rokotuskerran yhteydessä.

Molempien virastojen antamat ohjeet löytyvät intraneteissa Tornissa ja Kompassissa.

Akava

Akava myönsi ansiomerkkejä

Akava on myöntänyt ansiomerkkejä luottamustoiminnassa toimiville henkilöille tunnustuksena pitkästä ja aktiivisesta toiminnasta Akava-yhteisössä. Seuraavat päällystöliittolaiset toimijat huomioitiin:

Pronssinen ansiomerkki

- kapteeni **Mika Avelin**

- kapteeni **Jyrki Juvonen**
- kapteeniluutnantti **Marko Nieminen**
- Pronssinen ansiomerkki hopeisin lehvin
- kapteeniluutnantti **Marko Luukkonen**

Akavan liittokokous

Akavan liittokokous järjestettiin verkkokokouksena 18.5. Esityslistalla ollut sääntömuutos kokouksen järjestämiseksi tarvittaessa jatkossakin verkkokokouksina hyväksyttiin. Päällystöliittoa edusti kokouksessa hallituksen jäsen **Thomas Salmelainen**.

Puolustusvoimat

Puolustusvoimien laillisuusvalvontakanavan koekäyttö päättyi

Viime syksynä viidessä eri joukossa (Kaartin jääkäriyrykmentissä, Lapin lennostossa, Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnassa, Pääesikunnassa ja Rannikkoprikaatissa) alkanut puolen vuoden kokeilu laillisuusvalvontakanavasta on päättynyt. Kokeilun aikana järjestelmään kirjattiin neljä eri ilmoitusta. Ne koskivat virka-aikaa, parkkipaikkoja ja sukulaisten palkkaamista. Kiusaamiseen liittyviä ilmoituksia ei tehty lainkaan. Kokeilun valmistelun aikana esiin nostettiin huoli ilmoittajien anonymiteetin säilymisestä nimettömien ilmiantojen yhteydessä. Myös perusteettomat ilmiannot huolestuttivat ennakoon. Koekäytön aikana nämä riskit eivät kuitenkaan toteutuneet. Vastaavasti tunnistettiin uusi riski liittyen nimettömien ilmoitusten selvittämiseen. Kuluvan vuoden aikana päätetään, laajeneeko kanava nyt kokeilussa muodossa koskemaan koko Puolustusvoimia.

Peruutuksien aikakausi jatkuu

Viime vuonna hiihdon, ammunnan ja suunnistuksen sotilaiden SM-kilpailut jouduttiin koronan vaikutusten takia perumaan, samoin kävi tänä vuonna. Samalla peruuntuvat Päälystöliiton mestaruuskilpailut, hiihto peruttiin jo hyvissä ajoin ja joku aika sitten peruttiin myös ammunta ja suunnistus. Lajien harrastajat eivät pääse siis vielä tänäkään vuonna mitteleämään paremmuudestaan, eikä myöskään yleismestaruutta jaeta. Toivottavasti ensi vuonna päästään ratkomaan liiton mestaruuksia. Mielestäni Puolustusvoimat harjoittaa vastuullista toimintaa asian suhteen ja noudattaa terveysviranomaisten ohjeita/suosituksia. Mitään uuttahan tämä ei tällä hetkellä ole. Korona-aikakautena on peruttu lukuisia kilpailuja ja tapahtumia, lähes kaikki harrastuspaikat sulki ovensa. Peruuntumiset ja rajoitukset eivät ole pelkästään haitanneet kilpaurheilijoita vaan mielestäni vielä enemmän harrastajia. Ulkona liikkuminen itseseen tai perheen kesken on onnistunut, mutta kokoontumisrajoitukset laittoivat ryhmäliikunnan jäihin. Kuinka moni on tullut siihen tilanteeseen, että harrastus saattaa jäädä kokonaan, kun sitä ei pääse harrastamaan? Kiinnostus ja syttynyt kipinä harrastusta kohtaan sammuvat. Todella toivon, että näin ei kovin monelle kävisi. Toivottavasti on löytynyt joku korvaava harrastus, jota on pystynyt harrastamaan. Ja paluu sen oman rakkaan harrastuksen pariin onnistuu, kunhan rajoitukset helpottavat tästä hetkestä enemmän ja poistuvat aikanaan kokonaan, toivottavasti. Riippuu toki siitä, missä vaiheessa oma asuinpaikka on, sillä rajoitukset saattavat olla erilaisia eri alueilla. Koska tämä sitten loppuu? Siihen ei kenelläkään ole varmaa vastausta eikä sitä näe kristallipallostakaan. Ainakin nyt ollaan menossa parempaan suuntaan, ja rokotukset ovat hyvässä vauhdissa. Suunta on oikea. Eletään tilanteen mukaan ja pysytään terveenä.

Valmennuspatruunat

Jonkun verran on tullut huolestuneitakin kyselyitä siitä, onko ammunnan sotilaiden SM-kilpailujen ja palvelusammuntojen perumisella vaikutusta valmennuspatruunoihin kuluvana vuonna. Tiedustelin asiaa Maavoimien esikunnasta ja sain tiedon, että ei ole vaikutusta. Valmennuspatruunoiden anojat voivat siis huokaista helpotuksesta. Se, miten patruunat saadaan aikanaan käyttäjälle, on toinen juttu. Näillä näkymin pyrin toteuttamaan sen samalla tavalla kuin aikaisempi urheilujohtaja viime vuonna. Tiedotan asiasta tarkemmin sen ollessa ajankohtainen.

Kesän liikuntavinkki

Tee tunnista puoleentoista tuntiin kestävä matalatehoinen sauvakävelylenkki vaihtelevassa maastossa, hölkkää alamäet. Hyviä paikkoja ovat retkeilyreitit ja hiihtolatuojen pohjat. Liiku peruskestävyysalueella, sykkeet noin 40 lyöntiä alle maksimisykkeen. Se parantaa aerobista aineenvaihduntaa, rasva palaa ja ylävartalon lihaksisto vahvistuu. Muista neljän P:n sääntö: Pitää Pystyä Puhumaan Puuskuttamatta, ota huomioon myös nesteytys. Nappaa myös kaveria hihasta ja ota mukaan. Muista oikea sauvan pituus (noin 0,7 x oma pituus). Kyynärnível noin 90 asteen kulmassa,

kun sauvat ovat kädessä sauvan kärki varpaiden kohdalla. Oikeassa tekniikassa ylävartalo työskentelee tehokkaasti, hartiat pysyvät rentona ja askel rullaa hyvässä kävelyrytmissä. Liikunnallista kesää kaikille lukijoille. Muistakaa myös rentoutua.

"Reippaus ei maksa mitään!"

Toni Rinta

Urheilujohtaja

Päälystöliitto ry

toni.rinta@paallystoliitto.fi

0299456126

Kesäpäivät Kylpylähotelli Kuntorannassa Varkaudessa 20.–22.8.

Evp-yhdistyksen kesäpäivät pidetään kylpylähotelli Kuntorannassa, Varkaudessa 20.–22.8. (Kuntorannantie 14, 78400 Varkaus).

Majoitus 2 hh. Saapua voi perjantaina klo 23:een mennessä. Ei kuljetuksia. Hintaan sisältyvät aamiaiset, la lounas ja illallinen, kuntosali ja kylpylä sekä Valamon retki. Koontuminen la 21.8. klo 11. Lounas klo 11.30.

Bussiretki 4 h (opastus, kahvit) Valamon luostariin Heinävedelle, lähtö klo 12.

Veljesillallinen on la 21.8. klo 19–20.30, sen jälkeen tanssit.

Sunnuntaina aamiaisen ja huoneen luovutus klo 12:een mennessä.

Viikonlopun hinnat

pe – su	150 euroa, 1 hh 210 euroa
la – su	120 euroa, 1 hh 145 euroa
la koko päivä	65 euroa
la veljesillallinen	40 euroa

Tilaisuuteen tulee ilmoittautua 15.7. mennessä sähköpostilla osoitteeseen lauri.sund@pp1.inet.fi tai puh. 050 073 6383 ja osallistumismaksu on maksettava yhdistyksen tilille nro FI90 4456 0010 2343 19.

Peruskurssi 25 A ja B kurssitapaaminen

Peruskurssi 25 A ja B kokoontuu Evp-yhdistyksen kesäpäivien yhteydessä Varkaudessa 21.–22.8. Seuraa Evp-yhdistyksen sivuja, jossa ilmoittautumiset pyydetään. Kerro ilmoittautumisen yhteydessä PK 25 tapaaminen. Kerro kaverillekin.

Lisätietoa Toivo Hartikainen, puh. 0400 655 283, sähköposti: kymenlaakson.svp@sotaveteraaniliitto.fi

Peruskurssi 31:n kurssitapaaminen

Ensi vuonna tulee kuluneeksi 50 vuotta, kun saimme käteemme todistuksen siitä, että olemme kouluttautuneet sotilaan tehtävään. Kutsun Teidät kaikki, jotka tähän ryhmään kuulutte, mukaan tapaamiseen Evp-yhdistyksen kesäpäiville 20.–21.8. Varkauteen Kylpylähotelli Kuntorantaan. Siellä voimme keskustella siitä, olisiko ensi vuodelle tarpeen järjestää juhlavampi tapaaminen? Ilmoittautuminen/maksut Evp-yhdistyksen kesäpäivien osallistujaksi ohjeiden mukaisesti, avoimen mukaan. Muista ilmoittautuessasi mainita kurssi 31, veljesillalliselle kurssilaisten oma pöytä. Tämä toteutuu, mikäli korona sen suo. Tilaisuuteen osallistujan ei tarvitse olla Evp-yhdistyksen jäsen. Levittäkää tietoa kaikille ryhmäämme kuuluville.

Yhteyshenkilö Pertti Heikkilä, puh. 040 702 3933.

Puheenjohtajan kirje jäsenille

Uskaltaako vai ei - meinaan osallistua pitkästä ajasta elokuun tapahtumiin. Jokainen meistä on varmasti odottanut niin rokotetta kuin myös sitä, että tartuntaluvut lähtevät laskuun. Ainakin Facebookissa tuntuu riittävän mainintoja saadusta rokotuksesta, joten se lie nee kaikille tai ainakin suurelle osalle tärkeää. Ja onhan se. Saahan sillä ainakin turvallisuuden tunteen, ettei taudin pahin muoto voi iskeä. Ehkäpä tämän vuoksi pystyisimme järjestämään perinteiset kesäpäivät Varkaudessa elokuussa.

Kuten olemme puhuneet kesäpäivillä, tarjoamme mahdollisuuden kurssikoontumisille päivien aikana. Tälläkin kertaa pari kurssia kokoontuu Varkaudessa. Tiedot löytyvät evp-sivuilta samoin kuin kutsu kesäpäiville. Toivotavasti mahdollisimman moni pystyy osallistumaan.

*Koska tapaamismahdollisuudet ovat olleet vähissä, olemme ajatelleet järjestää syksyn aikana risteilyn Tukholmaan. Matkavastaava **Veijo Koskela** on aloittanut valmistelut ja asiasta tiedotetaan sekä lehdessä että nettisivuilla ja Facebookissa.*

Kaikille mukavaa kesää toivottaen

Markku Virtanen

Muista suhde 30:2!

Teksti ja kuva: Juha Susi

Henkeä pelastavaa ensiapua kutsutaan hätäensivuksi. Tällöin on kyseessä pahimmillaan ihmishengen pelastamisesta. Myös loukkaantuneen tilan pahenemisen estäminen ja ammattiavun hälyttäminen ovat osa hätäensivua. Tässä vaiheessa kannattaa laittaa käsi sydämelle ja muistella, koska viimeksi olet kerrannut näitä taitoja.

- Ensiaputaidot kuuluvat jokaisen sotilaan kansalaistaitoihin samoin kuin taisteluensiapu kuuluu jokaisen sotilaan ammattitaitoon. Molempia taitoja tulee kerrata sekä välineiden että tekniikoiden osalta säännöllisesti, muistuttaa kapteeni **Teemu Nokelainen** Vekaranjärven terveysasemalta.

Nokelainen toimii kenttälääkintäalan johtajana, joten toiminta onnettomuuspaikalla on tuttua jo hänen työnsä puolesta. Kaikki lähtee liikkeelle tilanteenarvioinnista.

- Kannattaa katsoa ensin kokonaisuutta, mitä on tapahtunut. Myös omaan turvallisuuteen kannattaa kiinnittää huomiota edeten mahdollisiin potilaisiin ja heidän auttamiseensa.

Muuttuneet ohjeet

Vuosien saatossa ohjeet painelu-puhalluselvityksestä ovat muuttuneet. Uusimpien ohjeiden mukaan painelu- ja puhalluselvityksen rooli on korostunut. Nyt suhde on 30 painallusta ja kaksi puhallusta aikuisella potilaalla. Joidenkin asiantuntija-artikkelien mukaan pelkkä painelu riittää elvytyksessä.

- Tutkimustiedon valossa oikein suoritettuna painelu- ja puhalluselvityksellä on suurempi merkitys kuin puhalluselvityksellä. Lisäksi COVID19-epidemian aikana puhalluselvitystä ei suositella muutenkaan, eikä sitä harjoitella koulutuksissaan, Nokelainen avaa suositusten taustoja.

Kontakti suusta suuhun elvytykseen on varmasti monella korkealla, varsinkin tuntemattomien suhteen. Mahdollinen oksennus suussa nostaa kynnyksen puhalluselvitykseen.

- Liki kaikki hätäkeskuksille esitetyt elvytyspyynnöt koskevat soittajien omia lähiomaisia. Tähän nähden todennäköisyys joutua antamaan puhalluselvitystä tuntemattomalle on pieni, Vekaranjärven terveysaseman hallintopäällikkö, kapteeniluutnantti **Mikko Terä** selittää todennäköisyyksiä.

Myös toinen keskeinen toiminto on päivittynyt. Tajuttoman potilaan kylkiasennossa ei enää jätetä henkilön kättä selän taakse tukemaan asentoa kuten aikoinaan ohjeistettiin.

Tutustu Taisteluensiapu-opetuspakettiin PVMoodlessa

Kapteeniluutnantti Mikko Terä (vas.) kuuntelee kapteeni Teemu Nokelaisen kokemuksia kerta-käyttöisestä kasvotavoituksesta puhalluselvityksessä. Tilastojen mukaan yli 90 prosenttia elvytystapauksista kohdistuu lähimaiseen.

- Uusi tapa on huomattavasti helpompi. Mikäli henkilö makaa vatsallaan, hänet tulee kääntää ensin selälleen hengityksen tarkistamiseksi ja kääntää vasta tämän jälkeen kylkiasentoon, Nokelainen opastaa.

Verenvuotojen tyrehtyttämisessä toiminnot eivät juurikaan ole muuttuneet. Kohoasento, puristus ja sitominen ovat pääkohdat.

- Isot tai pistohaavat, kuten naulaan astumiset, kannattaa aina arvioida terveydenhuollon ammattilaisella, Nokelainen muistuttaa kotioiloissa tapahtuvia onnettomuuksia koskien.

Kertaa taitojasi

Ensiaputaidot kuuluvat jokaisen kansalaistaitoihin samoin kuin taisteluensiapu kuuluu jokaisen sotilaan ammattitaitoon. Molempia taitoja tulee kerrata sekä välineiden että tekniikoiden osalta säännöllisesti. Tietoa on tarjolla monesta kanavasta.

- Ensiapuohjeita voi kerrata internetistä, esimerkiksi Punaisen Ristin sivuilta tai osallistumalla työntekijän järjestämiin ensiapukoulutuksiin, Nokelainen neuvo.

- PVMoodlesta löytyy kaikille avoin Taisteluensiapu-opetuspaketti. Se sisältää minielokuvia ja animaatioita esimerkiksi kylkiasennosta ja painesiteestä, Terä antaa lisäneuvona.

Henkilökunnalle järjestetään monessa varuskunnassa myös käytännön harjoitteita. Nämä liittyvät varomääräyksen mukaiseen toimintaan.

- Kurssit ovat Lääkinnällinen varotoiminta ammunnoissa -varomääräyksen mukaisia ensiapuhenkilön lisenssiin tähtääviä perus- ja täydennyskursseja, Nokelainen muistuttaa ohjeistuksesta.

- Kannattaa muistaa, ettei muutaman vuoden välein käytävällä kurssilla luoda osaa. Se antaa perusteet omalle jatkoharjoittelulle, Terä toteaa.

Kesäomakausi lähestyy. Silloin liikutaan ja puuhataan paljon, mikä puolestaan lisää onnettomuusriskiä.

- Mökin tai auton ensiapupakkaukseen kannattaa tutustua etukäteen, jotta osaa hyödyntää sen sisältämiä tavaroita. Samoin kannattaa välillä tarkastaa pakkaukseen sisältyvien tuotteiden päiväkset ja vaihtaa tarvittaessa uudet tilalle, Nokelainen antaa vinkin.

***Vielä ehdit!
Haku lomakaudelle
1.9. – 31.12.
päättyy 30.6.***

Varaa, virkisty ja nauti!

